İKİ KURULTAY

ARASINDA

Server Ziya Gürevin

İKİ KURULTAY ARASINDA

SERVER ZİYA GÜREVİN

A N K A R A , 1 9 4 5

BU sayfalarda, Türk Hava Kurumu'nun iki kurultayı arasını dolduran aylarin, memleket ve dünya havacılığı bakımından, enstantanelerini bulacaksınız. Bir sayfada, bir Türk yavrusunun, yoksul bir yurt ihtiyarının havacılık sevgisiyle dolup taşan yüreğinin vuruşunu duyacaksınız. Başka bir sayfada, kanadlanma dâvası yolunda harcanan millî emeğin blânçosu önünde heyecana kapılacaksınız. Birçok sayfalarda da kürenin baştanbaşa, göklerden nasıl ateşe verildiğini, nasıl yıkılıp devrildiğini perde perde görür gibi olacaksınız.

Son yaprağı çevirdiğiniz zaman, duygularınızın şu hüküm üzerinde toplanacağını tahmin ederim: Endüstrisiyle, kampları ve okullariyle, insanları, mütehassısları ve malzemesiyle «bütün» olarak bir havacılığa, kanımızı temiliyen hava kadar muhtaç olduğumuzu artık iyi biliyoruz. Bu ihtiyacı doyurmak için giriştiğimiz çabalamanın henüz emekleme devresindeyiz. Aşılacak yol daha çok uzundur. Yenilecek engeller sayısızdır.

Şöyle bir kaygı da içimizi bulandırabilir:

Cumhuriyetin binbir ihtiyacını doyuramıyan 600 milyonluk bir devlet bütçesi, yedi aylık muvakkat Türk Hava Kurumunun sekiz milyonu ve daha temeli yeni atılmış bir Cumhuriyet endüstrisi ile bu derin ve geniş dâva nasıl yürütülecek?

Milletlerin büyük meseleleri ilk bakışta içine girilemez bir çetinlikte görünür. Fakat Türk milleti, ele aldığı, çözülmesi en güç işleri, yaratıcılıklarla dolu tarihinin ruhunda biriktirdiği enerjiden şevk alarak, başarıya ulaştırmıştır. İlk adımlar atıldıktan, dâvanın can alıcılığı iyice aydınlandıktan sonra, zamanın hiçbir saatini boşuna akıtmıyarak büyük hedefe doğru koşabiliriz.

Dileğimiz, Türk Hava Kurumu'nun her yeni kurultayını, havacılık seviyemizi daha çok yükselmiş bularak, millî verimi daha çok artmış görerek kutlıyabilmektir.

Mart 1945

Server Ziya Gürevin

8. inci Kurultay

TÜRK Hava Kurumu'nun Sekizinci Kurultayı, yüce Millî Şefimizin dedikleri gibi, «canlı ve hareketli» toplantılar halinde, bütün yurtta yankılar bırakarak geçmiştir. Sayın Başvekilimizin takdir ve teşvikle dolu nutuklarından sonra Kurultay encümenlerinin «bütün hesapların usul ve formüllere uygun ve yolunda görüldüğünden, kuyudatın intizam ve mükemmelliği takdirle tesbit edildiğinden, Kurum muamelâtının memnuniyet verici bir düzenle tedvir edilmekte olduğundan, başta Genelmerkez Heyeti olmak üzere idare heyetlerinin ve bütün memurların büyük bir feragatle çalıştıklarından» bahseden raporları ve Kurultay umumî heyetinde delegelerin okşayıcı sözleri, Türk Hava Kurumu teşkilâtında hizmet almış olan bütün vatan çocuklarının harcadıkları gayrete en değerli mükâfattır.

Muhterem Başvekilimiz, nutuklarında:

«Göklerinde üstünlük gösteremiyen milletlerin çektikleri ıstıraplar gözönündedir.» «Dünkü harblerde yardımcı bir silâh olan uçak, artık, ikinci dünya harbinin balşıca kuvveti olarak münakaşa edilmektedir.» «Çetin savaşlar içinde, havacılığın üstüne aldığı ağır vazifeleri başarabilmesi, geniş ölçüde çalışmalara ve hazırlanmalara bağlıdır.» «Toprak ve su havanın emirne girmiştir.»

dedikten sonra, Türk milletine şu cümlelerle sesleniyorlar:

«Türk Havacılığını teknik eleman bakımından, ham madde ve sanayileşme bakımından kısa bir zamanda istiklâline kavuşturmak kararımız, ancak yüce milletimizin yardımiyle gerçekleşebilir. Kurumun çalışmalarından son yıl içinde elde edilen rakamlar, dâvaya bütün milletçe iyi nüfuz edilmiş olduğunu gösteriyor. Fakat Kurumun el attığı teşebbüsler, millî yardımın ölçüsüne dayandığı için, vatandaşlarımızdan daha çok ilgi ve hareket istiyoruz.»

Doktor Refik Saydam'ın bu direktifleri, yarınki çalışmalarımızda bize kılavuzluk vazifesini görecek, Dokuzuncu Kurultaya, göğüsleri daha çok kabartacak eserlerle ve blânçolarla çıkmak için içimize hız

ve aşk dolduracaktır. Etimesğut Tayyare fabrikamızın işleyişini yakından incelerken, Kurumun çatısı altında yetişen tunçtan yiğitlerin uçuşlarını ve paraşütle atlayışlarını, sevinç ve heyecan içinde seyrederken halkımızın duyduğu ölçüsüz zevki gelecek Kurultaylarda birkaç misline çıkarmak için bütün milletçe canla başla çalışmamıza devam edeceğiz.

Temmuz 1942

Ortaokul gençlerinin sesi

Sungurlu'nun İsmetpaşa okulu beşinci sınıf talebesi Türk Hava Kurumu Başkanlığına şu mektubu gönderiyorlar:

«Bugün okulumuz üzerinden üç tayyaremiz geçti. Dersten fırlıyarak sevinç içinde onları selâmladık. Tayyare şarkıları, şiirleri okuduk. Hepimiz tayyareci olacağız. Tahrir derslerimizde size bu mektubu yazarak derin sevgilerimizi ulaştırmayı düşündük. Bize uçak, paraşüt ve resimler gönderin. Bütün küçük uçmanlar sonsuz sevgilerle ellerinizi öper, cevabınızı bekleriz.»

Sungurlu yavrularının yüreklerini dolduran kanad aşkı, yalnız bir tek kasabayı değil, bütün Türk topraklarını sarmıştır. Binlerce genç, günün birçok saatlerini bir tayyare modelinin üzerine göz nuru dökmekle geçirmektedir. Sıhhati elvermediği, yaşı fazla veya eksik olduğu için «Gedikli Hazırlama Yuvası» na giremiyen ortaokul gençleri memleketlerine dönerken kirpiklerinde acı damlalar toplanmaktadır. Gündeliklerinden artırabildikleri beş on kuruşu bir araya getirerek sıkıla sıkıla Hava Kurumuna gönderen okul talebe dernekleri yüzlercedir.

Herhangi bir memlekette, derinlere kök salmış bir millî havacılık kurulabilmesi için körpe zekâlarda tohumun tutması şart olduğuna göre yavrularımızın gönüllerinde esen rüzgâr, hepimizin içini genişletmektedir. Kafası, ortaokul sıralarından başlıyarak, havacılık sevgisiyle beslenen genç, göklerin kazandığı bir unsur olabilir. İlk ve ortaokula uçuculuk şevkini aşılamanın önemi, Yedinci Kurultay'da okunan raporda şu satırlarla hülâsa edilmiştir:

«Havacılığın bir tayyare gerisinde on, on beş uçucuya ihtiyaç gösterecek bir mahiyet alması, harblerde ise bu ihtiyacın birkaç misli artması, geniş bir ihtiyat kütlesi hazırlanmasına şiddetle zaruret gösterdi-

ğine göre, bir memleket gençliğinin, küçük yaştan, havacılık bakımından tetkika tâbi tutulması ve el altında bulundurulması çok ehemmiyet almıştır.»

Hava silâhı, ikinci dünya harbini emri altına almadan önce ileri sürülen bu görüş, bugün değerini birkaç misli artırmıştır. Bugün artık gençlik yığınları için uçmak, yürümenin ve koşmanın yerini almış gibidir, denebilir. Bütün bir memleket çocuklarını, bir işaretle, birden kanadlanan kartallar gibi göklere yükseltebilmek, yurdun korunması dâvasının ilk şartı olmuştur.

Sungurlu'nun ortaokul gençleri, çalışmalarımızın doğru bir hedefe yol aldığını ve iyi meyvalar verdiğini belirtmek bakımından bizim için çok sevindiricidir.

Mayıs 1942

Dr. Refik Saydam

TÜRK milleti, Doktor Refik Saydam'ın şahsında, dürüst ve çalışkan bir devlet adamı ve Türk havacılığının kuvvetli yarınına inanmış bir Başvekil kaybetti. Karışık bir yığın günlük işlerin teferruatı içinde yorulan bir kalbin, memleket hizmeti uğrunda ansızın duruvermesi ne kadar üzüntü verici ise, bu ölümün taşıdığı şeref ve kutsallık Türk milleti için o kadar övündürücüdür. Son nefesini vazife başında veren büyük adamların sayısı ne kadar çoğalırsa, bir vatan o kadar sağlamlaşır.

Türk Hava Kurumu'nun fahrî Başkanı Dr. Refik Saydam, bugüne kadar, millî havacılığımızın gürbüzleşmesi için kendisinden istenen hiçbir yardımı, hiçbir müzahereti esirgememiştir. Sekizinci Kurultay'ı açarken söyledikleri nutukta:

«Alınacak kararlara Cumhuriyet hükûmeti, her zamanki gibi, ehemmiyetle destek olacaktır» cümlesiyle «göklerine hâkim Türkiye» dâvası üzerinde ısrarla durduklarını bir kere daha belirtmişlerdir. «Toprağın ve suyun artık havanın emrine girdiğini» en iyi gören devlet adamlarından biri olan Refik Saydam'ın en neşeli zamanı uçan nesil arasında geçirdiği saatler olmuştur. Vzifesini iyi bşarmış bir havacının elini sıkarken, yüzü, güneşli bir gök gibi aydınlanır, gözleri sevinç ışıklariyle dolardı.

Memlekette bir havacılık endüstrisinin temelleri atılması yolundaki çalışmalarında rahmetli Başvekilin unutulmaz emekelri vardır. Bu teşebbüsle ilgili bütün zorlukları, Devlet işleri kadar mühimsiyerek, halletmek için her kolaylığı gösterirlerdi.

Hayatı baştan başa örnek bir çalışma ile geçmiş olan Dr. Refik Saydam'ın Başvekilliği, dünyanın en zor yıllarına rasladığı için, başardığı hizmetler değme hükûmet reisinin katlanamıyacağı kadar ağırdı. Kalkınma hamlelerine henüz başlamış bir yeni Devletin dış kaynaklardan birdenbire mahrum kalıvermesinin çetin mânasını düşünmek, Dr. Refik Saydam'ın son dakikasına kadar yenmeğe uğraştığı güçlüklerin ne kadar yorucu ve yıpratıcı olduğunu kavramak için kâfidir.

Bugün artık yalnız hâtırasiyle bir aradayız. Uçucu gençliğin her başarısında O'nun gülen yüzünü, teşvik eden sözlerini anacağız. O'nun Türk havacılığı için konuşan sesini dinliyelim ve saygı ile susalım:

«Havacılıkta kısa zamana çok iş sığdırmak zorunda bulunuyoruz. Türk Hava Kurumu'nun önünde açılan yeni ve şerefli hizmet ufukları millî havacılığımıza, bugüne kadar eksikliğini duyduğumuz yeni eserler kazandıracaktır. Milletimizin görüş ve kavrayış kudreti Kurum'un muvaffak olacağının teminatıdır.»

Temmuz 1942

30 Ağustos

YIRMİ yıl geride bıraktık. Yirmi yılın üstünden aşarak bu gün bize kadar gelen, kurtuluş günleri içinde yuğrulanların birikmiş hâtıraları, boz dağlarımızın topraklarına karışan yiğit vatan çocuklarının kemikleri ve eşi güç yazılır, şerefle dolu tarih sayıfalarıdır. Bir de 30 ağustos günlerinin bağrımızı dolduran inanışı ve güvenişi. Mehmetçiği, sırtına bir er elbisesi vermeden, çarıklariyle sipere sokuyorduk. Salgın ordusunun her şeyi yepyeni ve sapsağlamdı. Aradaki bu büyük nisbetsizlik, hiç birimizin içine bir kurt düşüremiyor, kurtuluş savaşından parlak alınla ve yenilmeden çıkacağımızın imaniyle gönüllerimiz dolup boşalıyordu. 30 ağustos'un, bütün cihanı şaşırtan sırrı, bu imanda toplanmaktadır. Hiçbir tehlikenin, hiçbir zorun zayıflatamadığı bu güven, bugün de en baş dayanağımızdır.

30 ağustos günlerinin orduları, artık tarihe karışmıştır. Göğüslerdeki imanı çelik mahfazalar içinde korumadan zafere ulaşılamıyor. Artık süngüsüz silâhla düşmanı yere serebildiğimiz çağlardan çok uzaktayız. Karada, havada ve suda çeliğe bürünmek ve teknik dünyanın bilgileriyle donanmak zorundayız. Yalnız şu noktayı unutmıyacağız ki, ferdin ruhunda ölüme dudak bükmek ve her şeye rağmen yenmek kahramanlığı tutuşmadıkça, çelikler, güneş altında kalan buz yığınları gibi eriyiverirler. Onun için, çeliğin yanında ruh ister.

30 ağustosu kutlarken havacılık mevzuu, hep karşımıza çıkar. Hele İkinci Dünya Harbi başladığı yıldanberi, her konuşmanın sonu göklere dayanıyor. Türk Hava Kurumu'nun Bayramı olan bir günde en çok havacılıktan konuşmak yerinde olur.

«Uçak» adının yerini başka bir kelime almak üzeredir: «Uçarkale». Bir dretnotu, başımızın üzerinde, bulutları yararken göreceğimiz günler çok uzakta değildir. Dünya havacılığının bu akıllara güç sığar hamlelerine yetişebilmek, kanadlı nesli bu hamleler içinde vazife ve hizmet alabilir bir kültür seviyesine çıkarmak için devletçe ve milletçe her şeyi yapmak durumundayız.

Bugün için milletçe yapabileceğimiz, yurdumuzun biricik havacılık müessesesi olan Türk Hava Kurumu'nun çalışmalarına, elimizden geldiği kadar, destek olmaktır. Önümüzde bir «Havacılık Haftası» var. Bu hafta içinde, çok zenginsek, servetimizin bir parçasını Türk gökleri için armağan edebiliriz. Orta halli isek, yılda yirmi lira vermeği kabul ederek Türk Hava Kurumu'na aslî âza yazılabiliriz. Kazancı az bir vatandaş da Kuruma, ayda on kuruş vererek bu çalışmalara katılabilir. Görülüyor ki, işin başı «arzu etmek» tir.

Hepimiz arzu edelim ve yapalım.

Ağustos 1942

Türk milletinin bağrında büyüttüğü eser

«Havacılık ihtiyaçlarımızın tamamiyle karşılanabilmesi için, milletimizin gösterdiği alâkanın daha çok kuvvetlenmesine ihtiyaç vardır. Hâdiseleri çok iyi kavrıyan halkımızın, bağrında büyüttüğü bir eser olan Hava Kurumu'nu, gayelerine daha çabuk ulaştıracağına eminim.»

Bu sözler, 21 eyûlde Türk Hava Kurumu'nun tesislerini gezen sayın Başvekilimiz Şükrü Saracoğlu'nundur.

Halkımızın bağrında büyüttüğü eser. Türk Hava Kurumu için bu vasıflandırma, tam yerindedir. 1925 in 16 şubatında üç dört odalı bir çatının altında işe başlıyan Türk Hava Kurumu ile bugünkü, gözalıcı tesisleri, kampları ve fabrikasiyle, yüzlerce ihtisas ve teknik adamını çalıştıran Hava Kurumu'nu kıyaslarken aradaki bu genişleme ve ilerleme farkını ancak Türk milletinin titiz ilgisine borçlu bulunuyoruz. Türk göklerini korumak dâvası, artık ikazla yürüyebilir yardımlar ve özentiler işi olmaktan çıkmış, fertlerin ana vazifeleri ve düşünceleri arasına girmiştir. Kulağına bir kanad sesi çarpan vatandaşın başını göklere kaldırışı heyecanla doludur. Memleket havacılığı çalışmalarına karşı alâkasız kalabilen hiçbir aydın vatandaşa, bugün artık, raslamıyoruz.

Sayın Başvekilimiz, Türk Hava Kurumu'nun, çalışma plânını gerçekleştirebilmesi için millî gayretin daha çok kuvvetlenmesine ihtiyaç görmektedir. Hamleleri sıklaştırmak, dünya havacılığının akılları şaşırtan yeniliklerini adım adım takibedebilmek için millî yardım, her zaman, alınterinin yanıbaşındadır. Bunun için sayın Saracoğlu'nun işareti, vatandaş yığınları arasında, hiç şüphe etmiyoruz, verimli yankılar uyandıracaktır.

Türk Hava Kurumu'ndan başarılması istenen büyük işler, geciktirilmeye tahammülü olmıyan, bir memleket havacılığının kaynağı sayılan eserlerdir. Halkımızın bu noktayı iyi bilmesi, yardımların genişlemesi ve hızlanmasiyle ilgili olduğu için, çok mühimdir.

Havacılık Haftası içinde yurttaşlarımızın canlı bir kımıldanışı rakamları bir misli yükseltivermiştir. Bu kımıldanışları sıklaştırmakla Türk Hava Kurumu'nun gelirini, umduğumuzdan çok, artırabiliriz. Fitre günlerine yaklaşıyoruz. Alâkamızı istediğimiz kadar çoğaltabiliriz.

Eylûl 1942

Türk köyü çalışıyor

AGRI'nın (Patnos) kazansında bir köy. Adı: (Taşkın). Köy odasında bir kalabalık var. Köy halkı Türk Hava Kurumu'na âza yazılıyor. Kurumun memuru, herkesin gönlünden kopanı defterine kaydediyor.

Köy halkından Yusuf Taşkın'a, yedi sekiz yaşlarında bir çocuk sokuluyor. Bu küçük, Yusuf'un oğludur. Babasına soruyor:

— Bu ağbey neye gelmiş baba?

— «Tayyare» için para verenleri yazıyor,

— Sen ne verdin?

— Ben üç lira verdim.

— Ben üç lira verdim.

Bu (3) rakamı karşısında Sait Taşkın, duraklıyor. Babasının varlığına bu üç lirayı bir türlü yakıştıramıyor. Kalabalık arasından yavaşça sıyrılıp gözden kayboluyor.

Yusuf'un oğlu, biraz sonra gene kalabalığın arasına karışıyor. Bu sefer elinde on liralık bir banknot var.

— Nedir o Sait?

— Üç lira pek az baba. Ben de «tayyare» için on lira veriyorum.

— Nereden buldun bu parayı?

— Bana verdiğin gündeliklerden biriktirdiğim.

Köy odasındaki kalabalık birden karışıyor. Bütün başlar, bu kahraman mayalı yavruya çevriliyor. Baba, kabaran bir göğüsle gülüyor, köy halkı: (Aferin Sait) diyor.

Sarısu Nahiyesinin (Taşkın) köyünden, yedi sekiz yaşlarındaki Sait Taşkın'ın hikâyesi burada bitiyor.

★

30 Ağustos günü, Aydın'ın (Çine) kazasında Hava Kurumu Şubesi İdare heyeti toplantı halindedir. Oda kapısı aralanıyor. Elinde sopası, yalınayak bir sakallı içeriye giriyor. İhtiyarın kıyafetine ve yamalı pantalonuna bakınca odadakilerin hepsi, Kurum'dan yardım istemeğe gelmiş bir fakirle karşılaştıkları hissine kapılıyorlar. Fakat o, konuşmağa başlayınca yanıldıklarını anlıyorlar:

— Ben Çine'nin (Genevis) köyündenim. Adım: Ali oğlu Hüseyin Develi. Yaşım yetmiş beşi aşıyor. Tanrıdan başka hiç kimsem yoktur. Tanıdıkların yardımlariyle yaşıyan bir adamım. Bu yaşa kadar biriktirebildiğim beş on para ile kendime bir evceğiz alabildim.

Bugün tayyare ve zafer bayramı. Uzun uzun düşündüm. Bu topraklarda doğdum. Bu topraklarda büyüdüm. Aç ve açıkta kalmadım. Yarın gene bu topraklara gömüleceğim. Şimdiye kadar memleketime hiçbir hizmette bulunamadım. Bundan sonra ev, bark neyime benim. Bu evceğizi Hava Kurumuna bağışlıyarak hiç olmazsa son yıllarımda yurduma bir hayrım dokunsun, dedim. Bilmem, bu dileğimi hoş görür müsünüz?

Çine Hava Kurumu Şubesi bu temiz yürekli ihtiyarın teberruunu teşekkürle kabul ediyor.

Hüseyin Develi'nin hikâyesi de budur.

★

Şimdi şöyle düşünebiliriz:

Ağrı'nın gerektiği kadar aydınlanamamış bir köyündeki bu küçük Türk çocuğuna, Çine'nin bir köyünde, eş dostun yardımlariyle geçinen yetmiş beşlik, yoksul vatandaşa, göklerin kuvvetli bir milleti haline gelebilmek yolundaki çalışmalarda hizmet almak şevkının aşıanabilmesi, büyük gayeye doğru iyi yol aldığımızın işaretidir. Gündeliklerinden damla damla biriktirdiği on lirayı bir memleket işine bağışlamaktan zevk duyabilmek yedi sekiz yaşlarındaki bir küçük için övünülecek bir anlayış olgunluğudur.

Sait Taşkın'ın yurt için daha çok hizmetler başarmasını diler, babasını da, böyle temiz görüşlü bir yavru yetiştirdiği için yürekten kutlarız.

Hayatta varı, yoğu, biricik evini göklerin korunması savaşına armağan etmeği düşünebilmek fakir bir köylü için alkışlanacak bir fedakârlıktır. Genevisli Hüseyin Develi'nin de ömrü uzun, günleri aydın olsun.

Eylûl 1942

Yeni çağdan müjde veren genç

TÜRK Hava Kurumu'nun uçuş kursunu bitiren Ömer İnönü'ye bugün Turizm Brövesi verildi. Memleketimizde ilk defa, bir yüksek mühendis namzedinin göğsüne «kanadlı ayyıldız» takılıyor. Kursta çalışmalarına başlarken «Uçmıyan bir milleti nasıl bir sonun beklediğini eskiden işitir, şüpheyle dinlerdik; gördük, inandık. Tayyare, vatan müdafaasının en esaslı bir unsurudur». diyen Ömer'i, «Uçan Türkiye'nin çekirdeklerini teşkil edecek genç pilot ve mühendislerin» yıldızlarından biri olarak selâmlamakla içimiz kabarıyor.

«Pilot Mühendis», aydınlığı yüzümüzü okşamağa başlıyan «çelik ve teknik» çağının en çok değer verilecek adamı olduğu için, bu çığırı ilk açan genci muvaffak olmuş görmek, yalnız Ömer'in değil, bütün Türk milletinin babası olan Yüce Millî Şefimizi, şüphesiz ki, hepimizden çok hoşnut etmiştir. On yedi yıl önce: «Biz, tayyarecilik denildiği zaman, tayyareyi düşünüp vücude getirecek mühendisi, tayyareyi en ince ve nazik aksamından en kaba aksamına kadar vatanda imal edecek tedbirleri, bütün iptidaî maddelerin vatandan temin olunmasını, hülâsa, vücude gelecek tayyarenin fennî bir tarzda yapılması için makineden ve fenden anlar mütehassısları ve bu tayyareleri vatanın havasında hâkimiyet ve cesaretle kullanacak cesur tayyarecileri hep beraber vücude getirmeği istihdaf ediyoruz.»

diyen İnönü'nün, Türk vatanına kazandırdığı canlı eserlerden birini bu ülkünün yolunda çalışır görmekle nekadar gurur ve sevinç duyacağını kolayca tahmin edebiliriz.

Ömer'in göğsünde pırıldıyan «kanadlı ayyıldız», tüten bacalarla dolmuş topraklarımızın gönül ferahlandıran manzarasını gözümün önüne getiriyor. Türk mühendis ve teknisyeninin elinde, Türk ormanlarının ağaciyle ve Türk ocaklarının çeliğiyle yaratılmış Türk uçağını kanadlamağa hazır görebilmek rüyası gecelerimizi dolduruyor.

Ömer "yeni çağ" dan müjde veren gençtir. O'nun peşinde yüzlerce arkadaşı yurdun dört köşesine çelik ve teknik asrının meşalesini taşırken, bir yandan da topraklarımızın üstünü ve altını dolduran hazineleri işleterek bütün yaşama ihtiyaçlarımızı kendi sınırlarımızın içinde kapatmak dâvasını başarıya götüreceğiz.

Ömer İnönü'nün göğsünde pırıldıyan «Kanadlı ayyıldız» da biz, doğmasını özlediğimiz bu günlerin şafaklarında dalgalanacak şerefli bayrağımızı görüyoruz.

24/X/1942

Kurban

MİLLETLERİN milyonlarca kurban verdikleri yıllarda yaşıyoruz. Dördüncü yaşına giren dünya boğuşmasının gelişmeleri arasında vuruşan kara ordularının ve deniz filolarının bütün aradıkları şudur: hava üstünlüğü. Dövüşen hiçbir kuvvet, göklerini sağlamlamadıkça zafere ulaşamıyacağına artık inanmıştır. Bunun için milletler, emeklerinin en çoğunu göklere ayırmışlardır.

Türk Hava Kurumu Merkez İdare Heyetinin son raporunda belirtildiği gibi: «Kıt'alar birbirine göklerden bağlanmış; dişili, erkekli bütün çalışan kollar havalarda vazife almıştır. Bütün korunma ve yenme kuvvetlerinin göklere taşındığı bir dünya içinde çalışmalarımızı daima yetmez görmek ve hamlelerimizi imkânın üstüne çıkaracak kadar çoğaltmak zorundayız.»

Havalarda yenilmezlik çalışmalarında halkımızın hiçbir gevşemesi göze çarpmamaktadır. 942 yılının dokuz ayı içinde Türk Hava Kurumu'nun dört milyonu aşan bir gelir elde edebilmesi, millî gayretin son aylar içinde artışını göstermektedir. Bu çalışmalara ara vermemek için önümüzdeki Kurban Bayramından bütün vatandaşlar faydalanabilirler.

Dinî geleneklere bağlılığımız çok veya az olsun, büyük dünya sarsıntısında ayakta ve burnu bile kanamamış kalabildiğimizi düşünerek en içten sevinci duyacak ve kurbanlarımızla bu gönül ferahlığını ödiyecek günlerde yaşıyoruz.

Kurban derilerini Türk Hava Kurumu'na bağışlamakla hem havalarımızın korunmasına, hem de, bütün acılara vaktinde koşan. sığınacağı kalmamış yavruları koruyan cemiyetlere hizmet etmiş olduğumuzu biliyoruz. Varlıklı vatandaşların kışın kapısında olduğumuzu düşünerek yardımlarını genişletmeleri de beklenebilir. Başka milletlerin bütün delikanlıları, ya buzlu bozkırlarda, yahut cehennem çöllerinde, en dayanılmaz şartlar içinde, ölümle yüz yüze, sıkıntılı saatler geçirirken Türk çocuklarının rahat bir çatı altında bulunduklarını hatırlarsak bizden yardım bekliyen fertlere veya dâvalara bütün isteğimizle elimizi uzatmak bir borç olur.

Daha birçok bayramlarımızı barış ve durluk içinde geçirmemiz ve kürenin, kaybettiği şuura ve muvazeneye kısa bir zamanda kavuşabilmesi baş dileğimizdir.

15/XII/1942

Yıl dönümümüz

ON sekiz yıl. Yeryüzünün, akla güç sığar rakamlarla, hızını günden güne artırarak büyümekte olan dâvasını omuzlarında taşıyan Türk Hava Kurumu'nun on sekiz yılı. Kurumun emekleme devrinden gelişme yıllarına kadar geçirdiği ilerleme ve yükselme safhaları, bize, epeyce yol aldığımızı göstrir. Türk çocuğunun gönlünde tutuşan «uçma aşkı» kazancımızın en başında gelir. Öyle bir çağda yaşıyoruz ki, yavrularını, orta tahsille birlikte, göklerde vazife alabilir bir kapasite ile bezenmiş olarak yetiştiremiyen milletler, bütün vatan sınırlarını bomboş bırakmış sayılıyorlar. İnsanların bilgisi, zekâsı ve enerjisi, havada daha üstün dövüşebilmek, daha hızlı uçabilmek, daha çok insan ve bomba taşıyabilmek ve daha geniş ölçüde yakıp yıkabilecek vasıtaları arayıp bulmak için yarıştadır. Şehirlerin gözlerine uyku girmiyor. Memleketin kurumak bilmez kaynaklarına, kendi öz evlâdının yaratma kudretine dayanamıyan bir havacılığın kurtuluş silâhı olamıyacağını, bütün çıplaklığıyle görüyoruz.

Türk Hava Kurumu'nun kamplarında yetişen binler, bugün kanad başındadır. Bu kampların bize kazandırdığı hava yiğitlerinin sayısı doyurucu olmaktan uzaktır. Nasıl uçmasını öğrenmemiş kuş dü-

şünülemezse, havalarda hizmet alamıyacak Türk gencinin, bugünkü varlık savaşında yeri olmamalıdır.

Dünya havacılığının eriştiği kudret seviyesi, uçucunun bir teknik adamı meziyetlerini taşıması zaruretini ortaya atmıştır. Çocuklarımızı, küçük yaştan, makine ile yuğurmak işini en ön plâna almş bulunuyoruz. Kendi bacalarımız tütünciye kadar başka memleketlerin bize vereceklerini yadırgamamak ve yarın doğacak havacılık âlemimize yabancı kalmamak, bütün Türk gençlerinden beklediklerimizdir.

Yıldönümümüzü kutlarken Türk milletinin, hele Türk köylüsünün engin ve duru ruhu önünde şükranla eğilmek unutulmaz vazifemizdir. Gündeliklerini göklere ayıran miniminiden biricik yuvasını hava müdafaası yoluna bağışlıyan hisli vatandaşa kadar, yurt toprağının bütün bu benzersiz varlıklariyle övünebiliriz. Yeniden kurulmakta ve yuğrulmakta olan insanlık dünyası içinde ayakta durabilmenin, yaş farkı, erkeklik ve dişilik farkı gözetmeden, basit ve derin, her işte tam bir görüş ve inanış birliğine bağlı olduğunu en iyi kavramış bir milletin fertleriyiz. Bu birliğin kuvvetli bir şuura ve köklü bir olgunluğa dayanması havacılık dâvasında da en lüzumlu unsurdur.

Şubat 1943

Kanad, tekerleği ve tekneyi yenmiştir

AMERİKA'da, altmış tonluk «şilep tayyareler» in ve (400) kişi taşıyabilecek, Atlantiği birkaç saat içinde aşabilecek, bir defada aldığı benzinle Avrupa'ya gidip gelebilecek hava taşıtlarının yapılmasına başlanması, göklerin karaya ve suya yeni bir meydan okuyuşudur. Uçsuz bucaksız denizlerle ayrılan kıtalar artık birbirlerine ellerini uzatabiliyorlar. Kanad, artık tekerleği ve tekneyi yenmiştir. Zaferinin sesi, yedi kat göklere yükselip durmaktadır.

İnsan kafasının bu kadar imrenilecek bir teknik kudret yaratabilmesi, endüstri dünyasının henüz eşiğinde bulunan milletlerin aşmak zorunda bulundukları yolun nasıl sürekli hamleler istediğini belirtmek-

tedir. Zincire vurulmuş bir devletin üzerinden bir asır akıp geçmiş ve gözlerimiz büyük kurtuluşun aydınlığına açıldığı zaman, kapılarımız, ölçüye vurulamıyacak kadar ağırlaşmıştır. Yurdun her yanından, endüstri âlemimizi yaşatacak binbir ham madde fışkırdığı halde, bomboş uzıyan topraklarımız, teknik ve çelik çağının eserlerine temel olabilmek için yıllarca hasret çekmiştir.

İyi yetiştirilmiş ve üstün malzemeye dayanan kanadların nasıl inanılmaz zaferler elde edebileceğini gösteren yeni bir parlak olay, son günlerde dünya havacılık tarihinin sayıfalarına geçmiştir.

Yeni Gine'ye yeni kuvvetler götüren bir Japon kafilesinin üstüne, Amerikan uçakları atılıyorlar. Hiçbir harb gemisinin yardımı olmadan, on beş bin asker taşıyan (12) deniz taşıdiyle kafileyi koruyan (10) Japon harb gemisinden su üstünde bir tekini bile bırakmıyorlar. Bu savaşta Japonların uçak kaybı (82) dir.

Kanadsız milletlere varlık hakkı verilmiyen bir dünyanın insanları olduğumuzu görüyoruz. Göklerden içimize sokulacak tehlikeleri yok edebilmek için çalışmalarımızı üstünkörülükten kurtararak köklü ve şümullü bir plânla yürütmek zorundayız. Bugün için gerçekleştirilmesine imkân elvermiyecek dâvaları bile bir köşeye atmaktansa, olgunlaşmış ve pürüzleri temizlenmiş bir kolay mesele haline getirerek gelecek nesillere emanet etmek vazifesiyle karşı karşıyayız.

Kayıplarımızın açtığı boşlukların kısa bir zamanda doldurulabilmesi için Türk milletinin candan teşviki baş dayanağımızdır. Başaracağımız iş ne kadar çetin ve pahalı olursa olsun vatandaşlarımızın, en geniş yardımlara bile içten istekle koşan uyanıklığına sonuna kadar güvenebiliriz. İki çadırla kurulan İnönü kampımızdan, ufacık bir hangarla işe başlıyan Etimesğut meydanından bugün taşmakta olan, hepsi birbirinden güzel çatılar hep halkımızın bağrında saklı iç zenginliğinden doğmuştur. Bu eserleri bütün vatan topraklarına yaymak, kanadlı nesilleriyle övünen dünya milletlerini örnek tutmak ve bir gün, artık yabancıların lûtuflarını bekliyerek boyun bükmekten kurtulmak için geçen her saatimize değer vermeliyiz.

Türk Hava Kurumunu kucaklıyan sürekli ve coşkun yardımlar, bu idealin millî şuurda yer tutmuş olduğunun işaretidir.

Mart 1943

Daha kuvvetli çalışabiliriz

KIBRISTA yaşıyan ırkdaşlarımızın, son günlerde aralarında topladıkları (18,845) liralık bir yardımı Türk Hava Kurumu'na yollamaları ve bu paranın çoğu Kıbrıs köylerinden bağışlanmış olması, iyi yankılar uyandırmıştır. Memleket havacılığını gürbüzleştirmek yolundaki çalışmaların yurt dışında sevindirici gayretlere örnek olması, azımsanmıyacak bir kazançtır. Gönül diler ki, Kanadlı Türkiye İdealini hedef tutan millî coşkunluk, sınırlarımızdan dışarıya taşsın ve Kıbrıs Türklerinin, toprağı delerek ansızın fışkıran bir pınar gibi, içten gelen bu yardım şevkı, dünya yüzündeki bütün ırkdaşlarımızı sarsın.

Türk vatanını, göklere hükmeden, kabına sığmaz bir nesle emanet edebilmek için 18 yıldanberi bütün milletçe harcanan emeği dünya ölçüsüne vurursak yeter göremeyiz. Londra'da (Zafer kanadları Haftası) içinde toplanan ianenin (162) milyon İngiliz lirasına varmasında, harb içinde yuvarlanan milletlere aşılanmış olan diriltici ruhu bütün açıklığiyle görüyoruz. Bizim yurdumuzda da, her yıl adam başına bir liralık yardım Türk Hava Kurumu'nun gelirini birden on sekiz milyona çıkarabilir ve bu rakam, hayal olmaktan uzaktır. Yılda bir lira ayda on kuruştan aşağı bir para demektir. Ayda on kuruşu kanadlanma dâvamızdan esirgemek hangimizin aklından geçebilir? Bu yardımı beşikteki yavrusu için bile istekle vermekten çekinecek bir tek insana bu toprakta raslanamaz.

Havalarının daha iyi korunması için övülecek bir hamle yapan İngiliz milletine bu ateşi ve heyecanı veren sebeplerin başında, şüphesiz ki, dünya savaşının zorlayıcı tesiri gelir. Halbuki, Türk milletinin bağrından, böyle bir sebeple sıkışmış olmadan, nice zengin gönüllü vatan çocukları çıkmaktadır. En taze misal olarak Kastamonulu Şerife Nineyi gösterebiliriz:

Bayan Şerife Köle, yetmiş yaşındadır. Kastamonu'nun (Atabey Gazi) mahallesindendir. Bir gün, Hava Kurumu müfettişinin, şube-

yi teftiş için kastamonu'ya geldiğini haber alıyor, kendisiyle görüşmek istiyor. Müfettişe, gözleri sulanarak, şöyle diyor:

— Yoksul ve yaşlı bir kadınım. Şimdiye kadar Hava Kurumu'na hiçbir yardımda bulunamadığım için çok üzülüyorum. Malım, mülküm olarak bir tek evim var. Bu evi Kurum'a bağışlamak istiyorum.

Müfettiş, bu olgun Türk kadınının duygularına teşekkür ediyor. Birlikte Tapu Dairesine gidiyorlar. Ferağ işini bitiriyorlar. (1300) lira değeri olan bu ev, Kurum'un malı oluyor. Bayan Şerife, son nefesine kadar gene bu evde barınacaktır.

Göklerimiz için daha kuvvetli çalışabiliriz. Bu çalışmalarda dayanağımız, sık sık karşılaşacağımız Şerife ninelerdir. Her kasabamızda kalkınma bayrağını taşıyacak böyle beş on kahraman bulabiliriz. Türk milleti zenginlikte İngiliz milletiyle yarışamaz, fakat vatan için fedakârlıkta, pekâlâ, boy ölçüşebilir.

Nisan 1943

Tarla hazırdır bol tohum beklemektedir

SON haftalarda, göklerde ifritlerin kaynaşması arttıkça arttı. Altı yüzü birden şehirlerin, fabrikaların üstüne çullanıyor, taş üstünde taş bırakmıyorlar. Cephelerde insanlar kadar uçak ölüyor.

Uçak artık, harbin en değerli silâhıdır. General Mongomeri bile, Amerika generalleriyle, «Sfax» ın 15 nisana kadar düşeceğine, bir «uçarkale» üzerine bahse girişiyor, «Bir ordu komutanına başka ne hediye yaraşabilir?» demeyiniz. Bu bahis tutuşma, başka bir harbe raslasaydı, tahmin ederim ki, bir ziyafetten veya bir eğlentiden başka akla bir şey gelmezdi.

Uçak artık harbin en korkunç silâhıdır. Düştüğü yerin bir kilometrelik çevresinde canlı, cansız ne varsa yakıp yıkıp harap eden iki bin kiloluk, dört bin kiloluk bombalara karşı durabilmek insan kudretinin başaramıyacağı bir iştir. Bir kasırganın birden çullanıp

rasladığı yeri silip süpürmesi gibi, iki üç dakikalık bir hava saldırışı, bir şehrin bir parçasını, kurt dişlerine düşmüş leş haline getiriyor.

Bugün harb cehenneminin, yalnız uzaktan yüzümüze vuran sıcaklığını duyuyoruz. Fakat yurdumuzu saran ılık bahar havasının nesillerce uzayıp gideceğini hiçbir kuvvet bize temin edemez. Her geçen gün, hava silâhının yırtıcılığını artırıyor. Uçakların hızını, attıkları bombaların ağırlığını, taşıdıkları insan ve malzemenin sayısını gösteren rakamlar inanılması güç bir yükseliş gösteriyor. Bu hıza yetişebilmek için dünya milletleri sıkı bir yarıştadır.

Bu, canlı ve ayakta kalabilmek yarışına biz de katılmış olmalıyız. Yavrularımız orta tahsil çağına ayak basar basmaz «kanad» ı öğrenmeğe başlamaldır, ve yaş ilerledikçe kendisini havada bulmalıdır. Her okulun yanı başına bir uçuş meydanı kuran milletleri, son yılların acı tecrübeleri, haklı çıkarmıştır.

Kanad sevgisini milletin şuuruna sindirmek için Türk Hava Kurumu'nun yıllardanberi verdiği emek, ileri dünya milletlerinin aştığı yolları halkımızın gözünde belirtmeğe ve gençliğin gönlünde uçmak aşkını filizlendirmeğe yaramıştır. Tarla geniştir ve hazırdır. Bol tohum beklemektedir.

Kanadlı nesil, fidan gibi, yaşken eğilir. Bu yurdun sokaklarında dolaşan otomobil ve kamyon kadar, göklerinde de uçak görmeliyiz. Tören günlerinde okullarımızın bağrından doğuveren izciler gibi, el altında genç havacılarımızı hazır tutmak, yarınımızı sağlama bağlamanın ilk şartıdır.

Uzun yolumuzun henüz başındayız. Geç kalmamalıyız.

Mayıs 1943

Zaferden zafere uçan kanadlar

MAYIS ayı içinde İngilizlerin (19) Lancaster uçağı, (30) metreye kadar alçalarak Almanya'nın (Ruhr) endüstri bölgesindeki mühimmat fabrikalarına elektrik cereyanı veren büyük «Mohne» ve «Eder» su bentlerini yıkmaya muvaffak olmuşlardır. (54) şehir, kasaba ve köy su altında kalmış, köprüler, garlar, fabrikalar ve elektrik santralları harabolmuş, binlerce insanın hayatı tehli-

keye girmiştir. Bu su bentlerinin birincisinden (130) milyon, ikincisinden (200) milyon metre küp suyun garp Almanyasına saldırmış olması düşünülürse, İngiliz kanadlarının başardığı işi yıkıcı bir vuruş saymak yerinde olur. Bu işi başarabilmek için hazırlanan hususî su bombalariyle yapılmış olan hava akınının arkasından Almanya'ya gökten saldırışa o kadar hız verilmiştir ki, rakamların mânasını kavrıyabilmek epeyce zorlaşmıştır. Alman topraklarına atılan bombaların (yüz bin) tonu bulması, akınlarda saniyede yarım ton bombanın yağdırılması, bu hücumlara göğüs germeğe imkân olup olmadığı münakaşasını ortaya atmıştır.

Uçak, barışın anahtarı olabilecek midir? Hergün biraz daha korkunçlaşan hava saldırışları, hiç olmazsa ilk çökertilmesi istenen hedef olan İtalyayı yıkabilecek midir? Sorduklarımızın cevabını önümüzdeki aylar içinde öğreneceğiz. Yalnız şu nokta artık iyiden iyiye aydınlanıyor ki, harbde olsun, sulhte olsun, havacılık, kuvvetli bir havacılık milletlerin varlığında, en başta olarak yer tutacaktır.

Uçak, yalnız silâh olarak değil, asrın ihtiyaçlarına en uygun bir taşıt olarak da parlak bir yarının eşiğindedir. Gelecek nesillerin bayındır Türkiyesi, asfalt otomobil yollarının, örümcek ağı gibi yurdu baştan başa saran demiryollarının yanı başında vilâyetlerimizi birbirine bağlıyacak, dağ ve yayla çocuğunu birkaç saat içinde denize kavuşturacak bol uçaklı hava yollarına da kavuşmuş olacağı için, dünya havacılığının zaferden zafere uçuşunu, bütün milletler gibi, adım adım takibediyoruz.

Türkiye göklerini yarına hazırlamak işine şimdiden, imkân elverdiği kadar, el atmak, bizim için büyük bir kazançtır. Türk Hava Kurumu'nun çalışmalarına destek olmak, bu hazırlıklar için yapılacak en yerinde yardımdır. Türk gençlerine kanad sevgisini aşılamak ve memlekette bir havacılık endüstrisinin kurulmasına önayak olmak yolunda Kurumun verdiği emek, halkımızın sürekli ve gittikçe çoğalan yardımlarından kuvvet almak ihtiyacındadır. Türk havacısını, düşman barajlarını delerek şehirleri suya boğmak vazifesi için değil, bir barış dünyası içinde Türk kanadlarını zaferden zafere ulaştırmak hizmeti için yetiştiriyoruz. Çalışmalarımız bu ideali hedef tuttuğu için, elde edeceğimiz başarı iki kat zevkli olacaktır.

Haziran 1943

Altı ayda iki buçuk milyon

TÜRK Hava Kurumu'nun son altı ayında elde edilen millî yardımın (iki buçuk milyon) u aşması, Genel Merkez Heyetinin temmuz başındaki toplantısında sevinçli bir takdir uyandırmıştır. Toplantıda okunan murakıplar raporunda: «Piyango yer ürünü gibi esaslı gelir kaynakları Kurum'dan ayrılmış olmasına rağmen, 931 yılından beri ilk defa olarak elde edilen rakamın, memleket havacılığını kuvvetlendirmek gayesine karşı halkımızın bağlılığını, aynı zamanda şube idare heyetlerinde iftihar edilecek bir gayret ve feragatle çalışan arkadaşların mesaisini göstermesi bakımından takdire lâyık olduğu» belirtilmektedir. Genel Merkez Heyetince teşekkürle karşılanan bu başarı, Türk gökleri için emek veren bütün vatan çocuklarına yeni hedeflere atılmak için, şevk aşılıyan bir ilerleyiştir.

Altı ay içinde elde edilen rakama on iki yıldan beri ilk defa varılabilmesi övülecek bir verim olmakla beraber, «nüfus başına yılda bir lira» hedefinden henüz çok uzaktayız. Türkiye'de herkes, havalarımızın korunması dâvasına, ortalama, yılda bir liralık yardımı kolayca yapabilir. Havacılığın, milyonlar eriten, arkası kesilmiyen yardımlar istiyen bir büyük mesele olduğunu düşünürsek, «nüfus başına yılda bir lira» parolasını benimsemeyi bir zaruret olarak kabul etmemiz lâzımdır.

Savaşan milletlerin her akında, yüz binlerce liraya mal olan bomba uçaklarından elli altmışını; uzun emeklerle yetiştirilen uçucularından ve teknik adamlarından yüzlercesini kaybetmekte olmalarını bir yana bırakalım, sert bir talim ve terbiyenin, barış içinde yaşıyan milletlerin havacılık masraflarını ve kayıplarını ne kadar kabartmakta olduğunu düşünmek bile, bu mevzuun büyük para ve büyük enerji istiyen bir iş olduğunu gösterir. Benzininden, yağından tutunuz da bombasına, makinelitüfeğine kadar uçak, ara vermeden nefesle dolup boşalan ciğerler gibi, hiç durmadan para harcıyan bir değirmendir.

Silâhların en ağır masraflısı olan «uçağ» ı doyurmak için, bütün dünya milletleri gibi biz de bütçemizden bir şey ayırmak zorundayız. Bizi sevindiren taraf, göklerin korunması için bizden istenen fedakârlığın, başka milletlerinkiyle kıyaslanırsa, çok ucuz ödenebilmesidir. Ne hava akınlariyle bayındır vatan toprakları harabeye çevrilmektedir, ne her gün bir yığın kanadlı genç göklerde can vermektedir. Ne de bizden, altında ezileceğimiz bir yüküm istenmektedir. Bunun için «Nüfus başına, yılda bir lira» formülünü seve seve kabul edeceğimize ve gelecek yılların blânçolarını daha kuvvetli rakamlarla kabartmak zevkini tadacağımıza inanıyoruz.

Temmuz 1943

Millî kaynaklarımıza dayanacak büyük eser

(Tunus) la (Sicilya) arasındaki tahkimli küçük adaların, kara kuvveti işe karışmadan, havadan ve denizden bombardımanlarla düşürülmesi ve hava akınlarında saniyede bir bomba atılarak adaları koruyanlara nefes aldırmaması, ezici bir üstünlük elde edebilen hava kuvvetlerinin karşısında bütün müdafaaların eriyeceği görüşünü bir defa daha ortaya atmıştır.

Birleşik Amerika Hükûmetinin, son günlerde bütün talebeyi tayyarecilik kurslarına devama mecbur tutması ve subayların diplomadan önce uçuş brövesi almalarını bir kanunla şart koşması da, göklere verilen önemin nekadar derinleştiğini göstermektedir.

Bugün artık demirleşmiş bir kanaatle yüz yüzeyiz:

Gökleri korumadan hiç bir ordu, hiçbir donanma başarı elde edemez. Gençlik yığınları, vatan çağırınca, kuş sürüleri gibi, kanadlanamıyan milletler varlık hakkı arıyamazlar.

Bu gerçeğin katılığı karşısında tutulacak yol açıktır: bütün milletçe göklerin korunması dâvasına dört elle sarılmak.

Bir uçak modelinin üstüne iğilmiş, saatlerce göznuru döken türk çocuğu, (Dursunbey) ormanlarından kesilip getirilmiş çam

ağaçlarının Alman çamiyle hemen hemen aynı ayarda bir malzeme olduğunu meydana çıkarmak için iki ayda (1727) tecrübe yapan mütehassıs, bulutlar arasından süzüle süzüle toprağa inen paraşütçü, motörünün arkasında, yırtıcı bir kuş gibi mesafeleri yutan havacı, Cumhuriyet Türkiyesinde de, ileri bir havacılığın gelişmesi yolunda emek veren yığınlarca insandan gözlerimize çarpan örnkelerdir. İçin için kaynaşan bu çalışmaların verimini bütün yurdun görüp hissedebileceği bir genişliğe ulaştırmak, içinde yaşadığımız günlerin bizden istediği en acele iştir.

Bir hava akını sonunda (200,000) nüfuslu bir şehrin ortadan siliniverdiğini öğrendiğimiz zaman el attığımız büyük işin, nekadar can alıcı bir mesele olduğunu anlıyor ve kavrıyoruz. Göklerin istediği orduyu, bütün ihtiyaçlariyle yurdun içinden, millî kaynaklarımıza dayanarak yaratabileceğimiz güne kadar çok çalışmamız, milyonlar harcıyarak çalışmamız, milyonların zekâsını bir araya toplıyarak çalışmamız lâzımgeliyor. Emeklerimizi o kadar plânlı ve sürekli harcamalı, azmimizin gevşekliğe düşmemesi için o kadar dikkatli davranmalıyız ki, akıp giden zamandan elimizde tam bir verim kalabilsin. Kuracağımız büyük eserin en ufak taşı bile bilgi ve teknikle bezenmiş eller tarafından yerine konmalı ki, yarım ve temelsiz bir işle kendimizi avutmuş olmıyalım.

Görüyoruz ki, kanadlı bir gençliğe ve göklerin bütün ihtiyacını karşılıyabilecek bir varlığa dayanan bir millet olabilmek için ırk kabiliyetimizin bütün unsurlarını kullanarak başaracağımız bir dâva karşısındayız.

Temmuz 1943

Yaralı aslanın kurtulduğu gün

İNSANIN hayali, yirmi bir yıl önceye uzanınca, sırtındaki iş mintanını çıkarmadan, terini silmeğe vakit bulmadan, köyünden, nefes nefese kopup kendisini ateş boyunda bulan Mehmetçik gözünün önüne geliyor. Çoğunun tüfğine süngü yetmemişti. Cephane damla damla kullanılıyordu. Kullanılan silâhların çeşidi sayısızdı. Günün en işlek taşıdı «Kağnı» idi. Çevresi çenesinin altından düğüm-

lenmiş köy kadınına cephe yollarında, bu kağnıların peşinde sık sık raslanıyordu.

30 ağustos zaferine, işte bu şartlar içinde erişebildik. Bir yokluk dünyasının ortasında, Mehmetçiğin ölçüsüz fedakârlığiyle komutan dehasının bir araya gelerek yarattıkları şerefli eserin üstünden bugün yirmi bir yıl geçmiştir. Bugün, küre, azgın bir fırtına ile hiç durmadan köpüren uçsuz bucaksız bir enginin, İkinci Dünya Harbinin dalgaları içinde bunalmıştır. Türkiye, şimdilik kıyıda kalmıştır ve boğuşmanın dışındadır. Bahtiyarlığımızın sırlarından biri, şüphesiz ki, yaralı bir aslan gibi, dövüşerek kazandığımız 30 ağustosun bıraktığı izdir. Bütün insanlık âleminin, çöküp yıkıldığına inandığı bir milletin, birden silkinip dinamik bir varlık haline gelivermesi ve karşı durulmaz sanılan kuvvetleri yere vuracak kadar dirilik ve sağlamlık göstermesi, tesirleri bugüne kadar uzanan bir şaşkınlık ve hayranlık uyandırmıştır. Türkiye'ye karşı bugün hemen hemen bütün dünyada beslenen sempatinin yirmi bir yıl önceden filizlenmeğe başladığını söylemek yerinde bir görüş olur.

Kurtuluş tarihimizin bu ışıklı ve heyecanlı sayfasını her yıl, bir kere daha gözden geçirirken, 30 ağustosun, Türk Hava-Kurumu'nun bayramı ve Havacılık Haftasının ilk günü olduğunu da düşünüyoruz. Bükülmez kolların, susturulmaz silâhların ve yerinden sarsılmaz tahkimli dayanakların gölgesinden tirtir titredikleri «uçak» artık yirminci asrın ölüm tanrısı olmuştur. En üstün kuvvetleri, gökleri çökertildikten sonra, karıncalar gibi toplamak mümkün olabiliyor. Zaferler, artık «Uçağ» ın kanadlarındadır.

30 ağustosumuzun yıldönümünü kutlarken, günün zafer sembolü olan uçağı anmak kadar isabetli bir iş olamaz. Türkiye'yi göklerde karşısına çıkılmaz bir kudrete ulaştırıncıya kadar, bütün gücümüzle çalışmak vazifesi, hergün biraz daha değerini artırmaktadır. Türk ordusuna, yarının herhangi bir gününde yeniden 30 ağustoslar kazanmak mukadderse, bu zaferi ancak, havalarda yenilmemek ve üstün gelmekle elde edebiliriz. İdeal Türk havacılığının kılavuzluğunu yapan, Türk Hava Kurumu, bütün vatandaşlara, büyük bayramımızı kutlarken bu hakikte inanmıyan bir tek Türk çocuğunun bile aramızda bulunmadığı kanaatindedir.

Ağustos 1943

Plânör ve Paraşüt

İLK hava treni Atlantiği geçti. Bu tren, ilk tecrübede bir vagonludur. Lokomotif, dört motörlü bir nakliye uçağıdır. Vagon, yirmi beş metre uzunluğunda bir plânördür. Rusyaya İngiltere'den uçak, otomobil, radyo yedek parçaları götürmüştür. Bu hava tireni, (560) kilometrelik mesafeyi (28) saatte aşarak bir rekor da kırmıştır.

Uzak Doğu savaşlarında paraşüt birliklerinin oynadıkları rol, son günlerde hepimizin dikkatine çarpıyor. Önemli kuvvetlerin gerisine inerek yolları kesen paraşütçüler, son harplerde başarının ön unsurları sırasına geçmişlerdir.

Binlerce genç arasından, uçuculuğa en elverişli olanları kısa bir zaman içinde kolayca ayırmağa yarıyan, benzin, yağ ve kırım masrafları yapılmadan, uçucuyu havaya alışkın ve ısınmış olarak uçağa teslim eden «plânör» ün modern harbde, umulduğundan daha üstün vazifeler görmesi, Türk Hava Kurumu'nun plânörcülük çalışmaları üzerinde yıllardan beri ısrarla durmasındaki değeri artırmaktadır.

Paraşüt için de aynı düşünce ileri sürülebilir. Birinci sınıf sporcu gençlerden kurulmakta olan ve hususi bir yetiştirme programı içinde olgunlaştırılan paraşütçülerin, düşmanı, en umulmıyan zamanlarda ve en beklenmiyen yerlerde arkadan vurması, sabotaj işlerinde küçüksenemez başarılar elde etmesi, paraşütçü birliklerinin yetiştirilmesine her memlekette ehemmiyet verilmesine yol açmıştır.

Plânör ve paraşüt, aynı zamanda, gençlik yığınları için tadına doyulmaz bir heyecan kaynağı olmuştur. Rüzgârın önüne katılmış bir plânörde, dalgaların üzerinde sıçrıyan bir kotrada uçar gibi, süzülerek akıp giden gencin duyduğu haz,hangi zevkle ölçülebilir? Bir uçaktan atlıyan paraşütçünün, başucunda ipek şemsiyesi açılıncıya kadar iri bir kaya parçası gibi havayı yararak yere inişindeki heyecan, sonra ayakları toprağa basıncaya kadar göklerde, bir salıncakta sallanır gibi dolaşmanın eğlencesi başka hangi sporda bulunabilir?

Dünya havacılığının ilerleyişi plânör ve paraşütle birlikte yürümektedir. Yıldız bir pilot olabilmek için iyi bir plânörcü ve yılmaz bir

paraşütçü olarak yetişmek ister. Bu iki havacılık şubesinde pişmemiş bir havacıyı yüzme bilmiyen denizciye benzetebiliriz.

Gençler! plânörler, paraşütler ve uçaklar sizi bekliyor.

Eylûl 1943

Göklerde kuvvetli olmak

943 havacılık haftası, kanadlanma dâvası etrafında en çok konuşulan ve en çok yazılan bir hafta oldu. Bütün ağızlar ve kalemler, bir hüküm üzerinde birleşiyorlardı: «Gözlerimizin korunması için yapacağımız hamlelerde gecikmiyelim ve zaman kaybetmiyelim.»

Mihver ortaklarından İtalya'nın dizçökmesini, hava baskınları bu kadar çabuklaştırmıştır. Roma bombalanmamış olsaydı, belki Faşizm, daha uzun zaman karşı koymağa devam edecekti.

Alman şehirlerinde halk, göçebeleşmiş, göklerinden ateş yağmıyan bir toprak aramaktadır. İtalyan hava üsleri Anglo - Sakson kanadlarının emrine girdikten sonra, Alman şehirlerinin uykusu büsbütün kaçacak, Alman gecelerini sık sık kızıl alevler saracaktır. (Eğer bu harbi kaybedersem, bunun biricik sebebi, İngilizlere pilot yetiştirmek fırsatını kazandırışım olacaktır) diyen Alman Devlet Şefi korktuğuna uğrıyacağa benziyor.

Havacılık âlemindeki ilerleyiş gün geçtikçe hızını artırıyor. Yeni tip Amerika bomba uçaklarının 10 ton bomba taşıdığından, 10 ağır makinelitüfekle silâhlandırılmış olan bu uçakların, saatte beşyüz kilometreden fazla mesafe aşarak, akaryakıt almadan, Atlantiği geçip geri dönebileceğinden bahsediliyor.

Bir yandan, bir ay içinde Almanya ve Alman işgali altındaki topraklar üstüne 27 bin ton bomba atılırken, hava silâhlarının teknik kudretini alabildiğine artırması, havalarda üstünlüğü kaybedenleri kımıldıyamaz vaziyete düşüreceğe benziyor.

İtalya'nın işgali ilerledikçe, Bari, Brendizi, Focia ve Orta İtalya tayyare meydanlarından Yunanistan, Arnavutluk, Yugoslavya, Bulgaristan, Macaristan ve Romanya'ya yapılacak hava akınlarının bu memleketlerdeki sanayi tesisleriyle askerî hedeflere vuracağı darbelerin çok düşündürücü olacağı muhakkaktır.

Görülüyor ki, gazetelerimizin sayıfaları, radyolarımızın sesi hep ayni cümleyi tekrarlıyor: «Havalarda kuvvetli olmıyan milletlere varlık hakkı verilmiyen bir dünyada yaşıyoruz.»

Memleket havacılığına köklü bir gelişme vermek yolundaki çalışmalarımızda, kulaklarımız hep bu sesi duymakta, enerjimiz hep bu sesten kuvvet almaktadır. Bütün vatandaşlar bu hakikati kavrıyarak Türk Hava Kurumuna yardım ettikçe, yarına göklerde daha sağlam çıkacağımıza hiç şüphe etmiyoruz.

15/X/943

Daha çok çalışmalıyız

BİN uçaklık hava katarları şehirlerin altını üstüne getirmektedir. Toplarla cihazlanmış kuleleriyle, çok yüksekten uçan ağır tip «hava zırhlıları» nın yapılmasına başlanmıştır. En bayındır kültür yuvaları bir gece içinde deprem geçirmişe dönüyorlar. Yüzlerce insan, birer fırın haline gelen sığınaklar içinde kömürleşiyorlar. Din kitaplarının cehennemi yer yüzünü dolaşıp durmaktadır. Boğuşan milletler, enerjilerinin bir damlası bile boşa gitmemek için çırpınıyorlar. Silâha sarılmak veya harbe yarar bir iş görmek için, kadın, erkek, genç, ihtiyar farkları kalmamıştır. Damarlarında takat taşıyan her insan bir işe yarıyacaktır.

Bentlerimize dayanan selin sınırlarımızı yıkıp aşması tehlikesiyle yüz yüzeyiz. Bu fırtınalı devreyi atlatmış olsak bile, savaş bitmiyecek, gizli gizli işliyen yara gibi, küre döndükçe sürüp gidecektir. İşin başı, tarihin her çağında kolu bükülmez, kanadı kırılmaz bir millet olabilmektir.

Cumhuriyet Türkiye'sinin ele aldığı büyük meselelerin en başında gelen «göklerde kuvvetli olmak» işine milletçe verilen önemin en yeni delili, 943 yılının onbir ayı içinde Türk Hava Kurumu na (beş milyon) u aşan bir yardımın yapılmış olmasıdır. Havalarda yenilmezliğin baş şartı, millî kaynaklara dayanan bir havacılığın doğmasıdır. Bu zarurete halkımız iyice inanmıştır. Türk Hava Kurumu'nun, şimdiye kadar hiç bir cemiyetin varamadığı rakamları elde edebilmesi bu inanışın ifadesidir.

Kurban bayramına erişiyoruz. Topraklarına şehit kanı bulaşmadan dört harb yılını savabilmiş bir vatanın temiz havasiyle bağrımızı doldurarak kutlıyacağımız bu bayram günlerinde görülecek bazı vazifelerimizi unutmıyacağız. Kurbanlarımızı göklerimiz için armağan edeceğiz. Bu yardım borcumuzu öderken, hergün yüzlerce yavrusunu kurban veren milletlerin çektikleri acıyı ve yüreklerimizi aydınlığı ile dolduran barış havasının engin bahtiyarlığını düşüneceğiz.

Memleket havacılığına göstereceğimiz ilgiyi ne kadar kuvvetlendirebilirsek, ufuklarımızda pusu kuracak tehlikeleri o kadar uzaklaştırmış olacağız.

Kurban bayramımızı, göklerimizin korunmasını düşünerek kutlıyalım.

30/XI/943

Gökler korkunçlaşıyor

BİR İngiliz gazetesinin yazdığına göre, Anglo - Amerikan hava mütehassısları, İkinci Dünya Harbi'nin altı aylık bir ömrü kaldığını hesaplamaktadırlar. Bu hespta bir yanılma olsa bile 944 yılının sonteşrini, karşı tarafta başlıyacak bir çöküntü tarihi olacaktır, deniyor.

Hava akınlarının Avrupa kıtası üzerindeki kırıcı ve eritici baskısı, dayanılması güç bir ağırlıkta sürüp gitmektedir. Okuduğumuz, dinlediğimiz haberlerin içinde sıralanan cümleler günden güne korkunçlaşıyor. Bir telgrafta gözünüze ilişiyor: «İngiliz hava kuvvetleri, Cassel şehrini Almn endüstri hartasından silmiştir». Bir şehrin birkaç saat içinde endüstri hartasından silinmesi. Hayale güç sığar bir facia.

Sofya'nın bombalanması arkasından Berlin'e yapılan hava akınlarının daha ürpertici olması, harbin sonunda Alman şehirlerinin birer iskelet haline geleceğini gösteriyor. Dünyanın en çok bombalanan şehri olan Berlin'e 22 sonteşrin gecesi (2300) ton bomba atılması ve zararın her zamankinden çok daha yüksek olması, her tarafta sürekli akisler uyandırmıştır. Dakikada (77) ton bomba yiyen Alman hükûmet merkezinin daha ne kadar ayakta kalabileceği sorulmağa değer.

Adalardenizinde İngilizler tarafından işgal edilmiş olan adaların havadan korunamadıkları için birer birer düşmesi, kara ve deniz kuv-

vetleri ne kadar üstün olursa olsun, hiçbir toprak parçasının uçaksız elde tutulamıyacağını belirten en taze olaydır.

Öte yanda hava endüstrisi, uçak sürülerini, çivi döken makineler gibi, hiç durmadan biribiri ardına sıralamaktadır. Bir Şikago telgrafı, Amerika'nın ilktesrin ayı içinde uçuşa hazırladığı kanadların sayısını (8362) olarak gösteriyor. Günde, aşağı yukarı (280) uçak.

Mütevazı bütçeli küçük devletler de bu çalışmalara seyirci kalmıyor, güçleri nekadar yeterse, ellerinden geleni yapıyorlar.

Türk gayreti, bu çalışmaların en çok göze çarpanı olmalıdır. İstiklâl ve hürriyetine kavuşmak için yıllarca mihnet çeken, binlerce delikanlısını toprağa veren, sınırlarını kanla yuğuran bir milletin bir daha aynı buhranlı vaziyete düşmemesi için akla gelebilen her tedbire başvuracağından kim şüphe edebilir? Memleket havacılığını kuvvetlendirmek için yaptıklarımızın blânçosunu dünya rakamlariyle karşılaştırarak daha çok çalışmalı, daha sıkı hamlelerle yol almalıyız.

Gökler hergün biraz daha korkunçlaşıyor.

15/XII/943

Mareşalı uğurlarken

TÜRK inkılâp tarihinin şerefli ve asaletli şahsiyeti, Mareşal Fevzi Çakmak, kanunun tesbit ettiği yaşı doldurduğu için, Genelkurmay Başkanlığı vazifesinden ayrılmıştır. Kurtuluş savaşının her safhasında izi ve damgası bulunan Sayın Mareşal, Türk Hava Kurumu'nun tarihçesine de unutulmaz hatıralar bırakmıştır.

Dört yıl önce, «Gedikli Hazırlama Yuvası» nın birinci yıldönümünde Mareşal, Türk Hava Kurumu'nun çalışmalarını gözden geçirerek günün üç saatini bu işe bağlamışlar, plânör, paraşüt ve motörlü tayyare üzerinde, en ufak bir aksaklığa düşmeden başarılar gösteren Cumhuriyet çocuklarını övmüşlerdi. Gedikli gençlerin gayretlerine, öğretmenlerin himmetine ve Türk Hava Kurumu'nun vatan müdafaası yolundaki emeklerine teşekkür eden Sayın Mareşalın şu cümlesi hâlâ kulaklarımızdadır:

«Bugün gördüklerime nazaran kanaatim, Gedikli Hazırlama Yuvası'nın verdiği ve vereceği hasıla, bizim memleketin hava müdafaasının büyük bir zamânıdır».

Türk Hava Kurumu'nun «Altın Kitabı» na lûtfettikleri şu satırlar da, Kurumda vazife almış olanların gözlerini sık sık okşamaktadır:

«Bugün gezdiğim Türkkuşu mektebini maksadı temin edecek bir halde gördüm. Buradan yetişecek Türk gençlerinin vatana nafi olacaklarına eminim. Müessis ve öğretmenlerine teşekkür ederim.»

Cumhuriyet ordusunun kuruluşunda büyük emekleri geçen Sayın Mareşal'ın ilim ve karakter adamlığı her askerin gözünde canlı bir örnek olarak durmaktadır. En fırtınalı buhran günlerinde sarp bir kaya gibi dimdik durmasını bilen Mareşalın tertemiz hayatı, bütün havacı gençler için de ideal tutulmak değerindedir.

Her insanın yaşı ilerliyecektir. Her vücut yıpranacaktır. Her çalışan adam, bir gün dinlenmeğe çekilmek zorunda kalacaktır. Onemli olan nokta, bütün bir çalışma hayatının en çetin memleket hizmetleri yolunda harcanmış olmasıdır. Ne mutlu o insana ki, dinlenme yeri millî tarihin şerefli sayfalarından biridir.

1/I/944

1944 e Girerken..

BÜRK Hava Kurumu Genelmerkez Heyetinin son toplantısı, Kurum teşkilâtında vazife almış olan bütün vatan çocuklarına şevk aşılıyacak, içlerine sevinç serpecek bir hava içinde geçmiştir. «Kurumun bütün hesaplarını düzgün ve çalışma sistemini verimli bulan» Genelmerkez Heyeti murakıplarının «dünya buhranının seciyeler üzerinde yaptığı sarsıntıların izlerine sık sık raslandığı şu suralarda Kurum teşkilâtını saran havanın temizliğini ve iş başında bulunan selâhiyet sahipleriyle büyük, küçük bütün memurların dürüstlüğünü» belirtmeleri Genelmerkez Heyetinin takdirleriyle ve teşekkürleriyle karşılanmıştır. Yurdun faydalı bir unsuru olmak duygusiyle Kurum teşkilâtında hizmet almış olanlara, Genelmerkez heyetinin kararından daha üstün değerde bir mükâfat düşünülemez. Çünki, bu heyetin teveccühü ve memnunluğu, bütün Türk milletinin sempatisini arkasından sürüklemektedir. Her vatandaşın, Göklerimizin temiz kalması için bağışladığı yardımın güvenilir ellerde kullanılmakta olduğunu yeniden öğrenmesi geniş bir gönül ferahlığı ve çalışma aşkı uyandıracaktır.

Toplantıda okunan Merkez Idare Heyeti raporunun en dikkate çarpan noktası, 943 gelirinin - Vilâyet ve Kaza şubelerinin masrafları

çıktıktan sonra - altı milyon liraya varmış olmasıdır. Millî enerjinin meyvası olan bu rakamla övünmek her Türk vatandaşının hakkıdır. Çünki, bu altı milyonun içinde hissesi bulunmıyan kimse, hemen hemen yok denilebilir. Bu altı milyon, damlaların bir yılda bir araya gelerek vücude getirdikleri fışkıran cömert, bir kaynaktır.

Etimesğut Tayyare Fabrikasının çalışmaları da Genelmerkez Heyetinin memnunluğunu kazanmıştır. Millet emeğiyle kurulmakta olan bu modern ocak, bu yıl istihsale geçmektedir. Fabrikamızdan çıkmış, Türk tipi kanadları göklerimizde, göğsümüz kabararak göreceğimiz günler çok yaklaşmıştır.

Dünya havacılığı öyle baş döndürücü bir akışla hamleler yapmaktadır ki yurdumuzda başarılacak en yüksek iş bile bizi doyurmuş olamaz. Harp yılları gibi yarınki barış dünyası da kanadlarla beslenecek, yarınki insanlık âleminin bütün faaliyeti kanadlara dayanacaktır.

1943 yılı içinde, İngiliz uçakları, Batı çölü, Sicilya, İtalya ve on iki adalardaki harp meydanlarından (16.400) yaralı taşımışlardır. Gene son yıl içinde Rusya ve Akdeniz cephelerine uçaklarla (10.000) ton eşya ve harb levazımı taşınmıştır. Birleşik Amerika'da bugün yetiştirilmekte olan havacıların sayısı (2.300.000) dir. Bütün bu rakamlar kürenin bir arı kovanı gibi, uçaklarla sarılmış olduğunu gösteriyor.

Yeni yıla girerken, memleket havacılığını tam seviyesine yükseltmek için şevkimizi tazeliyelim ve önümüzde aşılacak çok uzun bir yol bulunduğunu unutmıyalım.

15/1/944

19. uncu Yıl

BUGÜN, on dokuzuncu yıldönümüne erişen Türk Hava Kurumu'nu, vatandaşın gündelik hayatında sevgi ile yer almış, sanki yurdun havasiyle ve toprağiyle yuğrulmuş bir müessese olarak kutluyoruz. Her şehirde, her kasabada ve her köyde on binlerce memleket çocuğu, havaların zaferi yolunda, on dokuz yıldanberi, hizmet aşkından başka hiç bir düşünceye kapılmadan emek vermektedirler. Ya yakamızda kurumun âzalık rozetini, ya göğsümüzde kurumun madalyasını taşıyoruz. Her ramazan fitrelerimizi Türk Hava Kurumu'nun

zarfları topluyor. Her kurban bayramı, kestiğimiz kurbanların derilerini kuruma ayırırız. Ya bir yakınımız, ya bir tanıdığımızın çocuğu, Türk Hava Kurumu kamplarında uçucu olarak yetişmiştir. Okuldaki yavrumuzun elindeki model uçak, Türk Hava Kurumunun armağanıdır. Kısaca: Kurumun geçen yıl elde etmiş olduğu altı milyonu aşan gelirin içinde emeği ve payı bulunmıyanımız yok gibidir.

Türk Hava Kurumu, on dokuz yıl içinde, fertlerin yüreğine kanad sevgisini salmak işini başarmıştır, fakat Türk vatanının yarınını havacı nesillerin ellerine bırakmak dâvasını gerçekleştirebilmek için daha çok uğraşmalıyız. Türk ham maddesinden yaratılmış Türk tipi uçaklarla ufuklarımızı baştanbaşa kaplıyacak Türk uçucularının rüyasiyle daha uzun geceler geçireceğiz. Göğsümüzde çarpan ideal aşkını bir yanardağ haline getirmek, bugünkü altı milyonu ilk hedef olarak, hiç olmazsa, on sekiz milyona çıkarmak, Türk Hava Kurumunun her yıldönümünde, önümüzde sıralanan zayıf rakamlara kısa bir zaman içinde doyurucu bir kuvvet vermek ve emekle devrini çabuk aşarak, kükreme çağına varmış olan dünya havacılığına yetişmek zorundayız.

Dünya havacılığının akışı, artık başımızı döndürüyor. Yüzüncü hava akınına uğrayan büyük şehirlerin binlerce ton bombalar altında yere serildiklerini haber alırken, bir yandan da tazyik edilmiş hava ile işliyen pervanesiz uçakların, kanadlı hava bombalarının hikâyeleriyle kulaklarımız doluyor. 944 yılının uçağı, binbir ince aletiyle bir saat kadar hassas makanizmalı fen ve bilgi eserleri halindedir. 944 yılının uçucusu, milletin en sağlam, en kavrayışlı, en yılmaz teknik adamıdır.

Uçucuya her akında memleketin yüzbinlerce lirası ve milletin müşterek malı olan canı emanet edilmektedir. Biribirinden daha kıymetli olan bu iki emaneti iyi koruyarak verilen vazifeyi başarmak için uçucunun ne kadar pürüzsüz yetişmiş olması gerektiği düşünülmeğe değer.

Türk Hava Kurumu yirminci yaşına basarken, içimizde yanan kuvvetli dilek, gelecek yıldönümlerinde, dünya ölçüsünde, üstün bir havacılığa kavuşmak yolunda geniş adımlar atmış olmamızdır.

Şubat 944

Rakamlar, durmadan yükseliyor

BERLİN üzerinde biner uçaklık hava tümenleri gündüz dövüşmelerine başladılar. Mütehassıslar bu vuruşmalarda vazife alanlarla uçakları hazırlamak için hava meydanlarında çalışanların sayısını hesaplıyorlar ve her iki taraftan altı yüz bin kişinin harekete geçmiş olduğunu tesbit ediyorlar. Rakamlar yükseldikçe uçak kayıpları da artmağa başlamıştır. Bu büyük akınlarda çarpışan kanadlardan eksilenler - her iki taraftan - yüzleri aşmaktadır. Amerikan uçaklarından atılan bombaların, kalın bir sise bürünmüş olan şehirde, yeni bulunmuş bazı aletlerle hedeflerine kolayca varmakta olduğundan da bahsediliyor.

Havacılığın her faaliyet şubesinde rakamlar yükselmelerine devam ediyorlar:

Bir İngiliz şirketinin, dünyanın en büyük hava üslerinden birinin kurulması için Londra hükûmetine teklif ettiği proje en yeni örneklerden biridir. Londra'nın merkezinden otuz kilometre uzakta kurulması tasarlanan bu üste yedi uçuş sahası bulunacaktır. Bu sahalardan birinin uzunluğu (5000), genişliği (150) metre olacak. Deniz uçakları için bir de havuz yapılacaktır. Bu havuzun uzunluğu (3000) metre, genişliği (200) metre olarak tesbit edilmiştir.

U ç a k fabrikalarının verimi de hiç durmadan artmaktadır. Birleşik Amerika Harp İstihsal Meclisi Reisi, Amerika'da günde (350) uçağın elde edildiğini söylemiştir.

Bol nüfuslu, zengin milletlerin bir yandan harbi zaferle bitirmek, bir yandan da barışla birlikte başlıyacak iktısat savaşına hazırlanmak için havacılık mevzuu üzerinde ne kadar geniş bir plânla çalıştıklarına bakılınca, dar bütçeli milletlerin de, bu yolda, imkân elverdiği kadar bir şeyler yapmasındaki zaruret, açıkça beliriyor.

Türk Hava Kurumu'nun, halkımızdan gördüğü sıcak ve candan yardımlar, bu zarurete bütün milletçe inanılmış olduğunu gösteriyor. Nesillerin uzun emekleriyle kurulmuş medeniyet ve kültür şehirlerinin, arkası kesilmiyen hava akınlariyle nasıl birer yıkıntı haline geldiğinin hikâyeleriyle her gün kulakları dolan Türk vatnadaşı, göklerimizin korunması için kazancından ayırdığı birkaç damlanın ne işe yarıyacağını çok iyi biliyor. Türk yurdunun uyanık çocuğu, yarın, dünya barışa kavuşunca, kürenin baştan başa hava yollarıyla örüleceğini, kağnıdan kamyona ve şimendifere geçişimizden daha çabuk uçağa el atmamızın

bir yaşama ve ayakta kalma dâvası olduğunu da anlamış ve öğrenmiştir.

Havacılıkta dev hamleleri yapan milletlerin çalışmalarını aksettiren rakamların her gün biraz daha yükselişindeki ihtar ve ikaz edici mânayı iyi kavramalıyız.

Mart 944

Yarına Hazırlık

SON haftaları dolduran hava hareketleri, Berlin ve Sofya'nın arkasından Bükreş'le Budapeşte'yi de yaralı devlet merkezleri arasına soktu. Berlin bölgesine yapılan akınlar da genişlemekte ve hızlanmaktadır. İngiliz hava kuvvetlerine (465) uçakla (3000) uçucuya mal olan son on beş akında Berlin bölgesinde binden fazla sınai müessese ve fabrika yıkılmıştır. Nisanın ilk yarısında on bin uçak, durmadan (100) saat, Almanya'yı ve Alman işgalindeki toprakları bombalamıştır. Son günlerde hedeflerin arasına Romanya Petrol bölgeleri de karışmağa başlamıştır.

Öte yanda, şubat ayı içinde harb için dakikada (186,975) dolar harcıyan rekor ülkesi Amerika'nın yıllık uçak yapımının sayısı yüzbine varmıştır. Dünyanın en hızlı uçağ saylan, Amerika'nın P. 51 Mustang tipindeki av uçaklarının saatte (425) mil - 683 kilometre - uçması ve yeniden benzin almadan (500) milden fazla mesafe aşması dikkate çarpmaktadır.

Bugün yakıp yıkmak yolunda bütün kuvvetiyle çalışan havacılığın, yarın uçakların motosiklet gibi her tarafa yayılıp kullanılacağı bir dünya hazırlamakta olduğu hiç kimsenin gözünden kaçmıyor. Göklere yükselen apartımanların taraçalarında birer iniş yeri ve arı kovanını andıran, havaları uçaklarla örtülü şehirler... Bu manzaranın Amerika sınırlarından taşarak bütün küreyi saracağı günler çok uzakta olmasa gerektir.

Yarının havacılık dünyasına hazırlanmak, milletlerin ve devletlerin baş düşüncesi olmuştur. Fabrikadan pilota, teknik okuldan ham maddeye kadar bütün mevzular üzerinde, dakika kaybedilmeden plânlı bir çalışma milletler için bir zaruret haline gelmiştir.

Uçak ordunun ve donanmanın gören gözüdür. Bu gözlerden hiçbir şeyi gizlemeğe imkân kalmamıştır. Almanların (43,000) tonluk

(Tirpitz) zırhlısı, sığınacak, saklanacak yer bulamamaktan kıvranıp durmaktadır. Uğradığı son hava akınında enaz yirmi dört tam isabet alan ve mütehassısların tahminine göre kullanılmaz hale gelen bu harb gemisinin düştüğü acıklı vaziyeti, uçakların bir atmaca gibi avlarının üstüne nasıl atıldıklarının en yeni örneğidir.

Uçak, hem ordunun ve hem donanmanın, hem iktısat âleminin gözbebeği olmuştur. Yarın barışa kavuşacak dünyanın en gözde eğlence vasıtası da olacaktır.

En üstün ve yıldırıcı silâh, en hızlı ve zevkli taşıt, en heyecan veren spor vasıtası olmak vasıflarını bir arada taşıyan «Uçak», üzerinde çok uğraşılmak gereken büyük meselelerden biridir.

Nisan 944

İlk Işık

GENELKURMAY Başkanımız Sayın Orgeneral Kâzım Orbay, 5 mayısta Türk Hava Kurumunu şereflendirerek, Kurumun bugünkü ve yarınki çalışma programını inceledikten sonra Etimesğuda hareket etmişler, T. H. K. Tayyare Fabrikasında yapılan ilk Türk tipi, bir kişilik akrobasi ve antrenman tayyaresinin uçuşlarını görmüşlerdir. Sayın Genelkurmay Başkanı, Etimesğut'tan ayrılırken şu sözleri söylemişlerdir:

«— Türk Hava Kurumunun tesislerini gezdim ve çalışmalarını tetkik ettim. Kurumun gerek askerî havacılığa yardım sahasında, gerekse memlekette millî bir havacılığın kurulması yolunda gösterdiği gayreti takdire değer buldum. Türk milletinin, kuvveti her yıl daha çok artan alâka ve yardımlarının Kurumu daha üstün başarılara ulaştıracağına hiç şüphe etmiyorum. Kurum teşkilâtını elde ettikleri iyi verimden dolayı tebrik ederim.»

Sayın Orbay'ın takdirleri, Kurum teşkilâtında hizmet almış olan her Türk çocuğunun gönlüne, şüphesiz ki, engin bir çalışma şevki aşılıyacaktır. Etimesğut fabrikamızdan çıkan ilk Türk tipi uçağı, kurulmasına başlanan memleket havacılığının ilk ışığı olarak selâmlayabiliriz. Motöründen başka bütün kısımları ve bilhassa karna çekilir iniş takımı fabrikada yapılmış olan bu uçak, henüz bir damladır. Fakat unutmamalıyız ki, Türk Hava Kurumu, on dokuz yıl önce böyle damlalarla işe başlamıştır ve damlıya damlıya göl olmuştur.

Sağlam temeller üzerine kuvvetli bir millî havacılığın kurulması dâvası, nesillerce sürekli gayretler istiyen bir enerji mevzuudur. Avrupa'nın garp sınırlarından istilâsına başlanırken kullanılan uçakların sayısiyle gökteki yıldızların sayısını zihinler birbirine karştırıyor. Birliklerin, şimdiye kadar görülmemiş ölçüde havadan taşınması ve bu indirmelerin son derece az kayıpla yapılmış olması, havacılık işlerinin istikbalini çok keskin bir nüfuzla görebilmek zorunda olduğumuzun yeni bir işaretidir.

Türk Hava Kurumu'nun çalışmalarını okşıyan ilk ışık, Türk milletinin köklü bir inanla yardımına koştuğu büyük gayenin er geç gerçekleşeceğine delil sayılabilir. Etimesğut Tayyare fabrikamızın, kuruluşunu bir an evvel tamamlıyarak bize daha sevindirici ve daha doyurucu eserler vermesini bekliyoruz.

Türk kanadlarını, Türk ham maddesiyle Türk işçileri hazırlarken öte yanda, bu kanadları kullanacak yiğit havacılar da, arkası kesilmeden yetişeceklerdir.

Artık yapılacak iş: sayıyı ve kaliteyi yükseltmek için bütün imkânları zorlamaktır.

Mayıs 944

On sekiz milyona doğru

TÜRK Hava Kurumu Genelmerkez Heyetinin son toplantısında incelenen 943 yılının kati hesap cetveli, Kurumun geçen yıl Türk milletinden gördüğü yardımı (8.162.586) lira olarak tesbit etmektedir. Beşinci yaşını doldurmak üzere bulunan ikinci dünya savaşında bir dönüm noktası yaratacak kudrete erişen havacılığın, insanı hayrete ve hayranlığa düşüren hamlelerini çok iyi kavrıyan halkımızın uyanıklığındaki artışı göstermesi bakımından bu rakam, sevindirici ve övündürücüdür.

15 haziran sabahı, Türk Hava Kurumu'nun altı uçaklık bir filosu, Ankara'nın Haymana kazası üstünde uçtu. Köylerine varıncaya kadar bütün kaza bölgesine beyannameler attı. Ankara radyosunda bağışlarını ve isimlerini öğrendiğimiz Haymanalı vatandaşların bu yıl, her zamankinden daha coşkun bir gayretle çalıştıklarını görüyoruz. Beş ay içinde Türk Hava Kurumu'na (47.000) liralık bir yardımda bulunan Haymana, yıl sonuna kadar bu hızla çalışırsa Ankara merkezinin gelirine yaklaşacak, belki de yetişecektir.

Dünya Savaşının son günlerini dolduran hâdiseler, yıllarca emek verilerek, milyonlar harcanarak kurulan çelik ve beton yığınlarının havadan yağan bombaların altında, yırtıcı kuşlar gibi gökten inen binlerce paraşütçünün arkasından üşüşen üstün malzemenin karşısında birer mukavva parçasına döndüğünü bize göstermiştir. Haymanalıların ruhunu ateşliyen havacılığa yardımı çoğaltma arzusu, milletlerin ancak yenilmez kanadların gölgesinde yaşıyabildiklerini daha iyi görebilmelerinden doğmuştur. Bu yıl, birçok vilâyet ve kazalarımızın Haymana ile yarışır durumda bulunduklarını istatistiklerimizden anlıyoruz.

943 yılının sekiz milyonu, ile «nüfus başına yılda bir lira» ülküsüne doğru kuvvetli bir yaklaşma elde etmiş oluyoruz. Her memleket çocuğunun yüksünmeden kabul edeceği bu yardım ölçüsünü gerçekleştirdiğimiz gün, millî havacılığımız güvenilir bir temele dayanmış olacaktır.

Şu noktayı açıkça belirtmek lâzımdır ki, yurdumuzda millî havacılığın henüz tohumları ekilmektedir. Biçme zamanına kadar birkaç neslin uzun yıllar, milyonlar harcıyarak, bilgiye ve tekniğe dayanarak çalışmasına ihtiyaç vardır. Yüksek mühendisten, pilottan köylüye, çiftçiye kadar hepimiz elimizden geleni ortaya koyarak sarıldığımız büyük işi, parlak sonuncuna doğru yürüteceğiz.

Türk topraklarının iyi yürekli çocukları! Hedefimiz: «18 milyon» dur.

Haziran 944

Plânörün ve paraşütün zaferi

AVRUPANIN istilâsına başlangıç olan «kumsallar muharebesi» nin umulduğundan çok kısa bir zaman içinde kazanılmasını gerçekleştiren âmiller arasında plânör ve paraşüt, havacılık âleminin iki genç yıldızı olarak gözlerimizin önünde parıldamaktadır. En usta sporcu gençlerin, insan takatini son imkânlara kadar geliştiren çetin bir yetiştirme programı içinde hazırlanmasiyle kurulan paraşütçü birlikler, büyük taşıma plânörleriyle en sağlam dayanakların arkasına indirilmiş ve bir tarlaya üşüşen çekirge sürüleri gibi, göz açıp kapayıncaya kadar, düşmanı arkadan vurmak işi başarılmıştır.

Vasıfları yeni açığa vurulan (Hamilcar) İngiliz plânörlerinin istilânın ilk saatlerindeki şaşırtıcı ve ezici rolleri üzerinde bilhassa durulmaktadır. Ağır bomba uçakları tarafından çekilmekte olan bu plânör-

lerin manevra kabiliyetleri çok yüksektir, küçük bir çayır parçası üzerine bile iniş yapabilmektedirler. İstedikleri yerlere gündüz olduğu kadar geceleyin de, hiç şaşmadan inebiliyorlar. Bu muazzam plânörlerin hafif tanklarla ağır harp malzemesi taşıyabilmeleri, en dikkate çarpan hususiyetleridir. Yere inmek istediği zaman tankın motörü işletiliyor. Plânör yere konar konmaz tank harekete geçiyor. Hamilcar'larla Normandiya'ya indirilen tanklardan biri, İngiliz kuvvetlerine ağır kayıplar verdiren bir mevzii, iki saniyeden az bir zamanda tahribe muvaffak olmuştur.

Normandiya savaşlarında plânörün ve paraşütün kazandığı bu zafer Türk Hava Kurumunun İnönü plânör ve paraşüt kampının 944 yazı çalışmalarına başladığı şu günlerde, derin bir dikkat ve ilgiyle incelenmeğe değer. Modern ordular için plânör ve paraşütün, tüfek ve süngü gibi, ön plânda yer alan bir ilk ihtiyaç sayılmasındaki zarureti yeni kavramağa başlıyanlarımız bulunduğu düşünülecek olursa Türk Hava Kurumu'nun, plânörcü ve paraşütçü Türk gençlerinin sayılarını artırmak için yıllardanberi ısrarla çırpınmasının yerindeliği açıkça belirir.

Plânör ve paraşütün son zaferi bu mevzua verdiğimiz ehemmiyeti yeter bulmamayı, imkân elverdiği zaman yurdun her köşesinde İnönü kampları kurmamızın bir lüzum olduğunu, bisiklet, motosiklet kullanan gençlerimizin birkaç yüz misli plânörcü ve paraşütçünün kısa bir zaman içinde yetişmesi gerektiğini bize yeniden hatırlatmış oluyor.

Cumhuriyet nesillerinin spor yeri gökler olacaktır. Hava sporlariyle tamamlanmıyan kara ve deniz çalışmaları kanad asrının gençleri için artık bütün bir kıymet değildir.

Haziran 944

Gökler savaşı kızışıyor

LONDRA'dan bir telgraf:

«Sekizinci Amerikan Hava Ordusu, Fransa, Belçika ve Almanya'daki hedefler üzerine (4000) den fazla uçarkale ve liberator göndererek, bombardıman için bir defada havalanan ağır bomba uçağı sayısı rekorunu kırmıştır.

Arkasından başka bir haber:

«Almanlar şimdi, pilotların hayatını tehlikeye sokacak vasıtalar yerine, İngiltere'ye karşı pilotsuz uçaklar kullanmaktadırlar.»

Almanların «Gökyüzü dinamiti» adını verdikleri bu yeni silâh, av uçağından daha ufak ve gövdesinin mühim bir kısmı patlayıcı madde ile doludur. Bu uçaklar, Avrupa'da birkaç yüz metre derinliğindeki tünellerden havaya fırlatılarak hareket ettirilmektedir. Bu pilousuz uçaklar, düz bir çizgi üzerinde bir fişek gibi uçmakta, geceleyin, havada beyaz bir iz bırakmakta ve ekzoz borularından şimşekler çıkmakta, uçak önündeki ışık söndükten beş on saniye sonra patlamaktadır. Uçağın arkasında geceleyin çok kuvvetli bir sarı ateş görünmektedir. Projektörlerin ışıkları arasında bu sarı ateşten kalın bir duman çıktığı göze çarpmaktadır.

Gökyüzü dinamitinin gövdesi (7) metre, genişliği bir buçuk metredir. Hareket sahaları (240) kilometre, uçuş hızları saatte 480 - 560 kilometre arasındadır. Bir tonluk Alman bombaları kadar patlama şiddeti gösteriyorlar. Patlayıcı madde gövdenin ön kısmına yerleştirilmiştir. Tamamiyle çelikten yapılmış olan bu yeni silâhta bir benzin motörü vardır. Bu bombalar, otomatik bir alet vasıtasiyle havaya fırlatılmaktadır. Havalandıktan sonra gökyüzü dinamitinin hareketi kontrol edilmemektedir.

Almanlara göre, Gökyüzü dinamiti, «beklenmiyen bir hâdise» tesiri yapmıştır. Herkesi şaşırtan bu tahripçi icat, silâh yapımı tekniğinde esaslı bir değişikliğe yol açacaktır.»

Görülüyor ki, geniş ölçüde bir varlık boğuşmasının sonuna yaklaşmış olan her iki taraf, teknik, bilgi ve zekâ kudretlerini ve millî enerjilerini en çok gökler dünyası üzerinde toplamışlardır. Toprağı baştanbaşa kana boğan bu korkunç boğazlaşma, artık açıkça belli oluyor ki, en çok havalardan inecek dayanılmaz bir çökertme ile bitebilecektir. Atlantik kalesinin iskambil kâğıtlarından yapılmış gibi, birkaç saat içinde devrilmesinde havalardan yağan akınların ön plânda rol oynadığında herkes birliktir.

Son hızını alan gökler savaşı, bütün milletlerin, havasız işliyemiyen ciğerler gibi, göklerinde çelimsiz nesillerle varlıklarını koruyamıyacaklarını bize bir kere daha gösteriyor.

Temmuz 944

Çok hızlı yol almak zorundayız

TÜRK Hava Kurumu'nun 1943 kati hesap cetveline göre, geçen yıl (8.162.086) liralık bir gelir elde edilmiş olması, yurdun her yanında ve gazetelerimizde sevindirici yankılar uyandır-

mıştır. Bütün fikirler, bu rakamın daha çok yükseleceğine, bu topraklardan yaşama ve bahtiyarlık kuvvetini alan her vatandaşın, köklü bir havacılığın ana temelleri atılması için bütçesinden her yıl bir lira ayırabileceğine inanmakla birleşiktir.

Büyük dünya yangınının alevleri içinde çırpınan, on beşine basan çocuklarını bile ateşe ve ölüme sürmek zorunda kalan milletlerin katlandıkları fedakârlık yanında, göklerimiz için ayıracağımız yılda bir lira, üzerinde durulması bile yersiz sayılacak bir küçük iştir. Amerika'da şimdiye kadar (dört milyon) u aşan erkek ve kadın ordunun harb yaralıları için kan vermişlerdir. Başka milletler, bugün can ve kan fedakârlığı yaparken ülkelerinde hiçbir ıstırabın gölgesi bulunmıyan Türk vatandaşlarından ancak gönül hoşluğiyle ve haz duyarak ödiyebilecekleri bir yardım bekleniyor. İki sahne arasındaki farkın değerini ölçemiyecek kimsenin bulunabileceğini sanmıyoruz.

Dünya havacılığının ileri atılışındaki hız, bütün milletlerce geniş bir dikkatle takibediliyor. Dakikada bir ton bomba atan hava orduları, medeniyetin övünülecek eserlerini, bayındırlık merkezlerini toprağın altından çıkarılmış tarih yıkıntıları haline sokuyor. İngiliz topraklarına yağan kanadlı bombalar, artık hava baskınlarını alârm düdükleriyle haber vermek ve halkı korunmaya hazırlamak tedbirlerini de ortadan kaldırmıştır. Masanızın başında işinizle, gücünüzle uğraşırken bir kanadlı bomba odanızın duvarını delip sizi havaya atabiliyor.

Teknik kudretinin havacılık âlemindeki bu yaratıcılığı karşısında imkânların bütün verimini bir araya toplıyarak bizim de Türk havacılığına canlanma, kalkınma ve genişleme aşılamamız en önemli bir zarurettir. Bir yandan teknik okullarımız, eksiksiz kurularak randıman vermeğe başlarken, bir yandan da halk yardımlarını çoğaltarak millî havacılığımızın seviyesini yükseltmeli; engin bilgiler, erişilmez dehalar ülkelerinin adamlariyle aramızdaki mesafeyi bir iki nesillik bir zaman içinde yok etmeliyiz.

Kanad aşkı, Türk gencinin gönlünü sarmıştır. Onu her an göklerin emrinde hazır bulabiliriz. Meselenin derinliğini iyi görerek, başarılacak büyük işin bir hayat dâvası olduğunu bütün milletçe her an göz önünde tutarak çok hızlı yol almak zorundayız.

Temmuz 944

Yeni hamleler

HİÇBİR günümüz yok ki, havacılık âleminde yeni bir hamlenin haberini almıyalım. Gazetelerimiz ve radyolarımız, hiç durmadan, gökler savaşında yeni safhaların ve yeni icatların tafsilâtını veriyorlar.

Normandiya seferinin ilk ayı içinde (158.000) çıkış yapan, (1284) uçak kaybeden ve (1307) düşman uçağı tahribeden müttefik hava kuvvetleri, hususî alaylarla Fransa'da Alman hava kuvvetlerinin gerilerine inmekte, düşmanın münakale yollarını ve askerî hedeflerini bozduktan sonra aldıkları Alman esirlerini İngiltere'ye taşımaktadırlar. Bildiğimiz baltalayıcılardan farklı olan bu birlikler, düzgün muharebe ve münakale vasıtalariyle teçhiz edilmekte ve yakaladıkları esirleri İngiltere'ye götürünceye kadar muhafaza edebilecek kadar iyi teşkilâtlandırılmaktadırlar. Bu birliklerin gösterdikleri başarılar hava harplerinde ileri bir adımdır. Fransız karşıkoyma teşkillerine yardım için her gece Fransız topraklarına İngiliz paraşütçülerinin indirilmesi de, düşmanı hava yolundan vurmak sisteminin günden güne daha genişlemekte olduğunu gösteriyor.

İngilizlerin, hafif bir kruvazör kadar kudretle ateş açan yeni bir avcı bomba uçağı kullanmağa başladıkları, yeni haberler arasındadır (Typhoon) adını taşıyan bu uçak, saatte (640) kilometre yol almaktadır. Her iki kanadının altında bulunan dörder füze mermisi, uçağın ateş üstünlüğünü sağlamaktadır. (500) er kiloluk iki yüksek infilâk bombası taşıyan ve üzerinde yirmi milimetrelik dört topu bulunan bu uçaklar, başaşağı uçuş yaparken toplarını harekete geçirmektedirler.

Fırtınalı bir denizin birbirini kovalıyan dalgaları gibi, havacılık âleminde, hamleler hamlelerin peşinden koşuyor. Bir yandan şehirleri, fabrikaları, petrol bölgelerini yakıp yıkan tahrip maddelerinin ateşlediği cehennemler dünyayı sararken, bir yandan da lâboratuvarlar hiç durmadan, düşmanın elinde, avucunda kalanı kökünden eritip yoketmek için daha neler yapmak mümkün olduğunu araştırıp duruyorlar. Birgün gök kubbesinin ateşten çıkmış kıpkızıl bir demir külçesi halinde, toprağa düşerek canlı, cansız ne varsa hepsini kül yığınına çevirmesi çarelerini de bulacaklarını sanmamak elden gelmiyor.

Zayıf kanadlıların acıklı çırpınışları, bütün milletler için bir ders olmalıdır. Vatan kaynaklarının bütün verimini bir araya toplıyarak

sağlam, çok sağlam bir havacılık kurmak, millî ihtiyaçların en başında geliyor. Gençlik yığınlarını kanad sevgisiyle yuğurarak, havada, fabrikada ve meydanda karıncalar ve kartallar gibi yetiştirmek vazifesi, bugünkü kadar hiç bir zaman ön plâna geçmemiştir.

Ağustos 944

Gedikli hazırlama yuvası

TÜRK Hava Kurumu, Genelkurmay Başkanlığının son kararıyle (Gedikli Hazırlama Yuvası) nı yeniden kuruyor. İkinci dünya harbi patlak verince, havacı gençliğin yurdu koruma hizmetinde daha tesirli olabilmesi için, bütün çalışmalarını ordu havacılığına yardım hedefi yolunda toplamayı lüzumlu gören Türk Hava Kurumu, Gedikli Hazırlama Yuvasının temelini 940 yılında attı. Ortaokulu bitiren gençlerden sıhhati uçuculuğa elverişli olanları, yol masraflarını ödiyerek, İnönü Kampında toplıyan ve pilot, makinist atıcı, bombardımancı, telsizci, muhabereci, fotoğrafçı, silâhçı sınıflarına ayıran Gedikli Hazırlama Yuvasının faaliyeti, bir aralık bir duraklama geçirdikten sonra bugün yeniden canlanmaktadır.

Gedikli Hazırlama Yuvası, Ortaokul diplomasını aldıktan sonra, herhangi bir sebeple tahsilini ileri götüremiyen gençlerimiz için, kollarını şefkatle açmış, sıcak bir kucaktır. Yuva'ya kaydedilenler ilk çalışmalarını plânörler üzerinde yaparlar ve uçuculuğa karşı kabiliyetleri bu sırada ölçülür. Plânörlerle, bir yavru kuş gibi, havanın sırrını iyice kavradıktan sonra Gedikli namzedi, artık uçağa geçmeğe, motörle başbaşa kalmağa hazırdır.

Gedikli Hazırlama Yuvası'nın yetiştirdiği gençlerin hemen hepsi, bugün ordu havacılığının muvaffak olmuş unsurları arasındadırlar. Bundan sonra yetişeceklerin de aynı başarıyı elde edecekleri muhakkaktır.

Dünya havacılığı, bugün 16 - 18 yaşındaki delikanlıların elinde mucizeler göstermektedir. Hepsi birer teknik harikası olan dev - uçakların ruhu bu delikanlıların yılmazlığı ve gözüpekliğidir. En başta sinir sağlamlığı istiyen hava harbini işte bu çocuk yaşta yiğitler yürütmektedirler. Bizim Gedikli Hazırlama Yuvamız da, yurda aynı kahramanları kazandıracak bir bilgi ve fen ocağıdır.

Gedikli namzetlerinin ilk çalışacakları yer, İnönü Kampı, top-

raklarımızın en güzel parçalarından biridir. Mütehassısların aylarca araştırma yaptıktan sonra bulabildikleri bu dağ eteğinde plânörü, yelken uçuşları için yükseğe kaldıracak bir hava akınsı bulunmaktadır. Kamptaki hayatın, gençlerimiz için ideal bir tatlılığı ve çekiciliği vardır. Temiz bir hava ve iyi bir gıda ile beslenen gençler geniş programlı bir sporla yuğrularak çelikleşmekte ve kampın geniş havuzunda yüzücülüğü de öğrenmektedirler.

Hava ordumuzun en önemli ihtiyacını karşılıyacak bir kuruluş olduğuna inandığımız Gedikli Hazırlama Yuvası'nın yeniden çalışmalarına başlamasını sevinç duyarak selâmlarız.

Ağustos 944

Kanadlarımızı kuvvetlendirmeliyiz

ALMAN ordularında göze çarpan kanad zayıflığı, göklerde takatin yavaş yavaş tükenmekte olduğu manzarasını gösteriyor. Günde (4000) çıkış yapan müttefik uçaklarının karşısında Alman kuvvetleri eli ermez, gücü yetmez, kıvranmaktadırlar.

Müttefik seferî hava kuvvetleri komutanı diyor ki:

«Fransa havalarında hemen hemen her istediğimizi yapacak durumdayız. Alman hava kuvvetleri, 1918 de Alman ordularının yıkılşından önceki günlerdeki bozgun alâmetlerini göstermektedir. Biz yalnız hava üstünlüğünü değil, hava hakimiyetini elde etmiş bulunuyoruz. Hava ordumuzun, bir Alman geri çekilişini, Alman ordusunun yok edilmesiyle neticelenebilecek bir bozguna çevirebilecek kudrette bulunduğunu sanıyorum. Temmuzda 147 si bir günde olmak üzere, (400) Alman tankı, ayrıca (3000) motörlü taşıt ve İstilâ başlangıcından beri muharebe meydanı üzerinde (1800) Alman uçağı tahrib ettik. Düşman hatları gerisinde yolar ve demiryollar üzerinde hiçbir hareket görülmemektedir. Düşman üç dört günde yapabileceği nakil işlerini (14) günde yapabilmektedir. Düşman geri çekilmeğe başladığı zaman hafif uçaklarımızı düşmana nefes aldırmadan kullanacağız. Düşman bir an bile dinlenmiyecek ve Normandiya'da çekilmenin dayanmadan daha kolay olmadığını görecektir.»

Havalarda kuvvetli olanların nasıl konuştuklarını görüyorsunuz. Mareşalın canlandırdığı tablo, kanadları zayıf olan cephelerin gerilerinde hiç bir şeyin kımıldanamadığını, işlerin nekadar gecikmeye uğ-

ıadığını, malzeme kaybının nekadar arttığını ve havalarını koruyamıyan Alman ordusunun yarını nekadar karanlık olduğunu bütün çıplaklığıyle gösteriyor. Son büyük çarpışmalarda Alman kuvvetlerinin birbiri ardına yenilmeleri sebepleri arasında da hep havadan desteklenememek mazereti öne sürülmektedir.

Bizim gibi havalarda kanad çırpmağa yeni bşalamış olan milletlerin, olup bitenlerden iyi ders almaları ve yarına iyi hazırlanmaları gerekiyor. Bugün için, Türk Hava Kurumuna gücümüz yettiği kadar yardım etmek, yapılacak ilk iştir. Önümüzde fitre gibi, kurban gibi vesileler var. Henüz kurumun âzaları arasına katılmamışsak bu yoldan da yardıma girişebiliriz. Kanadlanma dâvasını gündelik işleri arasında ele almış olan seçkin vatandaşlarımıza sık sık raslamak bizi övündürüyor. Bu değerli vatan çocuklarından birinin adını burada anmak zevkli bir vazife olacak. Edremit'te, eski posta müteahhitlerinden Mustafa Ayvalıklı, Kuruma ilk defa (500) ve ikinci defa (2000) ve son defa da (3000) lira bağışlıyarak günün en büyük meselesiyle nekadar candan ilgilendiğini belirtmiştir. Bütün vatandaşlarımız da Mustafa Ayvalıklı'nın izinde gidebilirler. Dünya havacılık hâdiselerinin ikazına önem vermeliyiz.

Eylûl 944

Havacılık haftasına girerken

HAVA filoları artık akınlarına hiç ara vermiyorlar: gece, gündüz farkı tanımadan düşman şehirlerini bombalıyorlar. «deprem» adı verilen altı tonluk bombalar, nesillerce servet, emek ve göznuru dökülerek kurulmuş umran eserlerini, gerçekten deprem geçirmiş yıkıntılara döndürüyorlar. Çok hassas vizörler taşıyan üstün uçarkaleler, (6000) metre yükseklikten, hiç şaşmadan hedeflerini yakalıyorlar.

Beri yanda dünyanın en büyük yolcu uçağının yapılmasına çalışılıyor. Bu uçak, haftada üç defa, Nevyork - Londra yolculuğunu yapacak ve (400) kişi taşıyacaktır. Altı motörlüdür. Pervaneleri kanadların arkasına yerleştirilmiştir. Uçağın iskeleti, bir yeraltı tünelini andırmaktadır.

İnsanların en yiğitleri ve gözüpekleri arasından seçilen havacıların inanılması güç kahramanlık hikâyelerini de sık sık işitiyouz. Bir Amerikalı havacının İtalya'dan Rusya'ya uçarken, Romanya hava meydanlarından birine paraşütle inmek zorunda kalan arkadaşını kurtarı-

şı, havacı gençlerin sinir sağlamlığını ve atılganlığını göstermek bakımından dikkate değer. Hava meydanının yanındaki bir çayırlığa inen Amerikalı pilot, bir düşman uçağının hücumuna uğradığı halde, arkadaşını kurtarıyor ve dizleri üstüne alarak üssüne dönmeğe muvaffak oluyor.

944 yılının «Havacılık haftası» na kulaklarımız hep bu haberlerle dolu olarak giriyoruz. Memleket havacılığına yardım hizmetine koşarken hayalimizde hep bu okuduğumuz ve dinlediğimiz haberleri canlandıran sahneler dolaşıyor.

Kendi topraklarımızdaki havacılık çalışmaları da başımızın bir köşesinde bir ışık gibi yanıp sönmektedir. İnönü kampımızın (C) tepesinden plânöriyle kendisini ovaya bırakıveren liseli; Paraşütiyle, bembeyaz bir bulut parçası gibi havaya karışıveren üniversiteli, kanad aşkından başka hiçbir tesirin altında kalmadan, yüzlercesi bir araya toplanmış gönüllü kahramanlardır. Hepsi yarının birer yıldızı olmağa hazırlanan bu delikanlılar, Türk Hava Kurumu'na milletçe gösterdiğimiz yakınlığın güzel eserleridir.

Havacılık haftasına girerken, kanadlı insanlar çağında yaşadığımızı bir an bile unutmamak zorunda bulunduğumuzu tekrarlamalıyız ve bizi çağıran vazifenin sesine kulak vermeliyiz.

Eylûl 944

Yarının havacılığına doğru

ALMAN şehirlerine saldıran uçakların sayısı binden beşbine,, beşbinden onbine yükselip duruyor. Bu akınlar, «tarihin şimdiye kadar şahit olmadığı» kelimeleriyle vasıflandırılıyor. Gerçekten tarih, göklerden inen kanadlı kasırgalarla yeryüzünün bukadar altı üstüne geldiğini ilk defa görmektedir. Fransa harbini kazandıktan sonra Montgomery'nin kuvvetlerine gönderdiği mesaj, üzerinde dikkatle durulmağa değer:

«Sizlere, kuvvetli Alman orduları batıda imha edilmelidir, demiştim. On gün sonra bugün netice elde edilmiştir. Şimal batı Fransa'daki Alman orduları kesin ve tam bir yenilgiye uğratılmıştır. Kazandığımız zafer, katîdir. Hava kuvvetlerinin bukadar iş gördüğü bir devre tarihte mevcut değildir.»

İngiliz Hava müsteşarı da:

«İngiliz havacılığının (Dunkerque) denberi giriştiği hazırlıklar olmasaydı Normandiya çıkarması mümkün olamazdı» diyor.

Havacılıkta yenilikler ve ilerleyişler de sürekli bir gelişme ile devam etmektdir. 2.200 millik mesafeyi (6) saat (46) dakikada aşarak yeni bir rekor kuran Mosquito uçakları artık kanadlı bombalarla boy ölçüşüyorlar. Manşı gece geçmekte olan bir Mosquito'nun pilotu bir uçar bombanın karşıdan gelip geçtiğini görerek hemen geri dönüyor, bombayı kovalıyarak yakalıyor ve üç saniye içinde tahrib ediyor.

Times gazetesinin kanaatine hepimiz iştirak edebiliriz: «Harb tekniği ve bilhassa hava kuvvetlerinin inkişafı yüzünden devletlerin stratejik sınırları artık ortadan kalkmıştır.»

Bugün insanlık için bir afet ve felâket olan havacılıktaki ileri teknikten yarın dünya medeniyetinin faydalanması için çalışmalara başlandığını görüyoruz. 1 kasımda Şikago'da toplanacak Beynelmilel Sivil Havacılık konferansı, bu yolda atılan ilk adım olacaktır. Kuvvetli hava ordularının bol malzemesini uzun bir harpten yıpranarak ve zedelenerek çıkacak insanların dinlenmesi, refaha kavuşması uğrunda kullanmak; ilim ve zekânın bundan sonra insanları yaşatmak ülküsiyle işlediğini görmek, hepimizin doğmasını beklediğimiz ısıtıcı güneştir.

Yanardağların bir an önce sönmesini, fırtınaların bir an önce dinmesini ve bu ılık güneşin bir an evvel bütün küreyi kucaklamasını diliyelim.

Ekim 1944

Gökler âlemindeki büyük kaynaşma

NORVEÇ kıyılarına sığınmış olan Alman (Tirpitz) zırhlısının, Britanya hava kuvvetlerinin son sekizinci saldırışında, başından, ortasndan ve gerisinden kuvvetli isabetler alarak batması ve (Tokyo) nun ardı ardına bombalanmasına başlanması son günlerin hava hareketleri haberlerine heyecan katmıştır. Şimdiye kadar sükûn içinde kalabilmiş olan Japon hükûmet merkezi de, yavaş yavaş İkinci Dünya Harbinin harabeleri arasına girecektir. Amerikan hava kuvvetleri şefi General Arnold: «Japon endüstrisini felce uğratıncıya kadar bombardımanlara devam edeceğiz. Japonya'nın can noktası sanayi merkezlerini imha edeceğiz. Bu söylediklerim boş sözler değildir» diyor.

Batı cephesindeki müttefik hava akınları da günden güne ezici kırıcı, eritici bir şiddet alıyor. Ayırma garlarına ve demiryolu hedeflerine yapılan saldırışlar «şimdiye kadar yapılanların en dehşetlisi» kelimeleriyle canlandırılıyor.

İngiltere ile cephe arasındaki taşıma işlerinde deniz taşıtlarının yükünü uçaklar oldukça hafifletmektedir. Fransa savaşı başladığı gündenberi İngiliz hava taşıtlarının gördüğü işler, değerli rakamlara varıyor:

Düşman hatları gerisine indirilen (5000) paraşütçü,

Birliklerin ihtiyacı olan (4000) mühimmat sepeti (havadan atılmıştır) orduda çalışan (14.000) kişi,

Fransa, Belçika ve Holanda'daki ileri hava meydanlarına (20 milyon) sterling değerinde yiyecek.

Bu işleri başaran hava taşıtları, ağırlıklarının son hadde kadar azaltılması için silâhlandırılmamaktadır. Bu yüzden avcı uçaklarının ve uçaksavar toplarının ateşlerine karşı hiçbir korunma tedbiri alamıyorlar. Bu elverişsiz şartlar içinde bütün güçlükleri yenerek iyi neticeler elde etmişlerdir.

Teknik dehalarının uçaklar üzerindeki çalışmalarından da alınmakta olan neticeler de inanılmıyacak kadar şaşırtıcıdır. Birleşik Amerika'nın yakında sesten daha hızlı mesafe aşarak saatte (1250) kilometre uçacak bir av uçağı elde edebileceğine dair Vaşington'dan gelen telgraf, dünya havacılık haberlerinin en önemlilerinden biridir.

Gökler âlemindeki büyük kaynaşmaların sonu, bakalım, nereye varacak?

Kasım 944

19 Aralık töreninin manâsı ve değeri

19 ARALIK günü, Erdal İnönü'nün şahsında Türk gençliğinin yarınını selâmladık. Kükriyen bir kartalın madenleşmiş minyatürünü göğsüne takarken yarınki kanadlı gençlik bütün enginliğiyle hayalimizde dalgalandı; ufuklarımız motör sesleriyle dolup taştı; bütün yurdu saracak havacılık kampları, bir kovan uğultusu içinde gözlerimizin önünde sıralandı.

Yarınki havacılığımız derken bugünkünü beğenmediğimiz gibi bir mâna çıkabilmesi cumhuriyet çocuklarını incitmesin sakın. Daha geçenlerde, Cumhuriyetin yıldönümü törenine heyecanlı bir zevk katan,

Türk Hava Kurumu'nun yetiştirdiği amatör paraşütçülerin başarıları, vatanın dört bucağında, gönülleri kanad sevgisiyle tutuşmuş binlerce Türk yavrusunun hazır bulunduğunu bize göstermiştir. Ruh ateşliliği ve enerji bakımından hiçbir eksiğimiz yok. Yalnız aşmak zorunda bulunduğumuz uzun ve çetin bir yolumuz var.

Bugün bayındırlık şaheserlerini sürülmüş tarlalar haline getiren kanadlı âfeti, yarın barış dünyasının hizmetinde çalıştırmak için hazırlıklar ve faaliyetler daha şimdiden başlamıştır. Türk gençlerinin önünde, kısa bir zamanda doldurulması lâzımgelen geniş bir boşluk açılmıştır. Otomobillerin, motosikletlerin bile kanadlanacağı bir dünyanın eşiğinde bulunduğumuza göre, yeni nesiller için uçmak, futbol gibi, kayak ve kürek gibi gündelik sporlar arasındaki yerini bir an önce almalıdır. Erdal İnönü'ye ve iki yıl önce brövesini almış olan Ömer İnönü'ye bu ihtiyacı Cumhuriyet çocuklarına anlatmak için ileri atılmış kılavuzlar gözüyle bakıyor ve dünkü toplantıyı bu görüşle mânalandırmak ve değerlendirmek istiyoruz.

Kürenin gökleri kanad sesleriyle dolmuştur. Artık Ankara'dan Kahire'ye (3) saat (14) dakikada uçuluyor. Savaşçılar, tanklar, yiyecek ve mühimmat geniş ölçüde hava yolundan taşınıyor. Bir gün gelecek, uçaklar öldürmeğe yarıyan vasıtalar taşımaktan vazgeçecek yalnız insanlığın iyiliği için çalışacaklar. Biz de o günler için hazırlanmalıyız.

Bu hazırlıklar için en ağır vazife Türk Hava Kurumu'na düşüyor. Okulda, havada, ve yerde öğretmek, anlatmak, inandırmak vazifesi. Halkımız iyi aydınlatılmıştır. Dünya havacılığının harikaları, en büyük öğretmenimiz olmuştur. Geçen gün, elinde (50) lira, Türk Hava Kurumu'na gelen bir Türk hanımı, kanadlanma dâvamıza o kadar içten inanarak bu yardımın kabulünü rica ediyordu ki, gururdan ve sevinçten insanın bütün vücudunu bir ürperme kaplıyordu. Havacılığımızın kökleşmesi ve gelişmesi için halkımızın candan ilgisine, hiç şüpheye düşmeden, belbağlıyabiliriz.

Erdal İnönü'ye çalışmalarında her zaman muvaffak olmasını diliyor ve onun başarısında kuvvetli ve zengin Türkiye'nin bükülmez kanadlarını selâmlıyoruz.

20 Aralık 1944

Türk Hava Kurumu'nun 20 inci yılı

BUGÜN Türk Hava Kurumu, yirmisini bitirmiş bir delikanlıdır. «Cumhuriyet» ten iki yaş küçük olan bu gürbüz ve ateşli gencin henüz çeyrek asrı doldurmıyan ömrünü gözden geçirirken duygularımızı okşıyan güzel sahnelerle karşılaşırız:

Onu, kimivakit bir uçak modelinin tahta parçaları üzerine eğilmiş görürüz. Bir aralık halk yığınlarının üzerinde, birbirini kovalıyan beyaz dalgalar gibi gökte sıralanan paraşütler arasında görürüz. Kocaman bir kuş gibi rüzgârlara katılarak süzülen plânörlerin içinde de ona sık sık raslarız. Motörlü uçakta, kahramanlaşmağa başlar. Artık sonsuzluklara yükselmek için enginler onun emrindedir. Gelecek, onu stratosferde, (400) kişilik hava tekneleri içinde beklemektedir.

O, bir fabrikanın etüd bürosunda yaratma ateşi içinde uğraşırken çalışmalarının en asîl saatlerini yaşar. Bütün ülküsü, Türk tipi bir uçağı, ağaciyle, çeliğiyle ve motöriyle baştan başa Türk damgasını taşıyan bir eser olarak yoktan var etmektir. Gençliğinin bütün aşkı ve ihtirası bu ülküye bağlanmıştır.

On sekiz, on dokuz milyon insan, yirmi yıldanberi onu büyütmek, plânlarını gerçekleşmiş görmek için parasını, yardımını ve sevgisini vermektedir. Yılda (Sekiz milyon) liralık normal bir gelire şimdiye kadar hiçbir Türk derneği erişememiştir.

de de ona sık sık raslarız. Motörlü uçakta, kahramanlaşmağa başdığımız teknik ve bilim asrının istediği kadar ilerliyememiş olmanın önümüze yığdığı engelleri kolay ve çabuk yıkabilmek en baş düşüncemizdir. Yurtta ağır endüstrinin kurulmasına bağlı bulunan birçok teşebbüslere henüz el süremem ekteyiz. Teknik ve bilgide çok kuvvetli hamlelere ihtiyacımız olduğunu bir an unutamayız.

Havacıyı artık insanların her bakımdan en tekâmül etmiş tipi olarak kabul etmeliyiz. Hele paraşütçü hava birliklerine seçlmiş olan bir genç, kafa işleyişi, vücut sağlamlığı, teknik bilgi ve irade kudreti bakımından en ince imbiklerden çekilmiş bir örnek adamdır. El bombalarından özel havantopuna, makinelitüfeğe, tabanca ve bıçağa kadar bütün silâhları taşıyan bu paraşütçüler, paraşütle atılan portatif radyo alıcı ve vericileriyle, motosiklet ve katlanır bisikletleriyle modern savaşların gözbebeği kuvvetler haline gelmişlerdir. Bu bir-

likler havacılığının nekadar bilgili ve tekniğe dayanan teşkilâtla el ele yürüdüğünü gösteren kuruluşlardır.

Dünya havacılığının bütün yeniliklerini derin bir dikkatle takibeden Türk Hava Kurumu'nun, gelecek yıldönümlerine daha ileri eserlerle erişmesini dileriz.

16 Şubat 1945

Son akınlar

İNGILİZ ve Amerikan hava kuvvetlerinin son haftalar içinde en çok sıkıştırdıkları hedefler, Alman ve Japon Başkentleridir. Normal zamanlarda dört buçuk milyon insanı barındıran, Avrupa'nın en büyük münakale merkezi (Berlin), harbin başındanberi yapılan hava saldırışlarının en korkunçlariyle karşılaşmaktadır. Yüzde sekseninin harap olduğu söylenen Berlin'deki (14) şimendifer istasyonundan günde (30,000) vagon geçtiği dikkate alınırsa son bombardımanların stratejik önemi daha iyi anlaşılır. Almanya üzerine saldıran uçakların yirmi dört saat içinde (11.000) e kadar yükselmesi baskının ne kadar artırıldığını göstermektedir.

23 şubatta, (40.000) e yakın pilotun idare ettiği (7000) Anglo - Amerikan uçağının Almanya'ya yaptığı kırıcı ve eritici akına, harb tarihinde raslanan hava hücumlarının en ürperticilerinden biri gözivle bakılmaktadır. Alman demiryollarını işlemez hale getirmek ve Sovyet Rusya cephesine yardımcı kuvvetler gönderilmesine engel olmak hedefini güden bu akınlarda, karşıkoyma çok zayıf olduğu için, uçaklar alçaktan uçabilmişler ve dakikada (100) ton bomba atarak (24) ayırma garı ile birçok tesisleri on iki saat dövmüşlerdir. Filonun büyük parçasını teşkil eden Amerikan bomba uçakları, Hamburg - Hannover - Leipzig - Berlin karesi içine (250) kiloluk (14.000) bomba atmışlardır.

(Tokyo) da alevler ve dumanlar içindedir. Kısa bir zamanda Japon başkendi yıkıntı haline gireceğe benziyor. Akınlarda bulunmuş olan bir Amerikan harp muhabiri: «İnsanlık tarihinin kaydetmediği büyüklükte bir hava filosu» kelimelerini kullanmaktadır.

(İwojima) adasına yapılan son Amerikan çıkarmasından sonra hava kuvvetleriyle Japon anavatanı arasındaki mesafenin (1200)

kilometreye inmesi, Tokyo'nun bundan sonra her çeşit bomba uçaklariyle ve daha sık dövülmesine imkân verecektir. Kısacası: Berlin ve Tokyo, bugün acı içinde kıvranan, alevlere gömülmüş iki yaralı başkenttir.

14 ve 15 şubatta, (Dresden) e yapılan akınlardan sonra Alman haberler ajansının yaydığı düşünceler, göklerden inen âfetin nasıl korkunç bir çöküntü ile adım adım yayıldığının çıplak bir tasviridir:

«Dresden felâketinin bir eşi daha gösterilemez. Şehrin merkez kısmında bir tek bina bloku hattâ bir tek bina bile olduğu gibi kalmamıştır. Büyük bir Alman şehri Avrupa haritasından silinmiştir. Akınlar sırasında Dresden'de (600.000) i göçmen olmak üzere (bir milyon) kişi vardı. Daracık sokaklara saldıran yangınlar, birçok kimseyi havasızlıktan öldürmüştür. Binlerce ölünün hüviyetlerini anlıyabilmek imkânsızdır. Vaktiyle Dresden adını taşıyan şehir için «Bir varmış, bir yokmuş» diyebiliriz.

Akaryakıt sıkıntısı arttıkça ve mihver kanadları takatini hergün biraz daha kaybettikçe, Anglo - Amerikan hava kuvvetlerinin düşman şehirlerini ve harbe yarar hedeflerini sürülmüş tarlalar haline koyacağı görülüyor.

Mart 1945

Kanad çağının insanları olmak

NORMANDİYA çıkarmasındanberi, epey zamandır adını duymadığımız plânör ve paraşüt, yeni bir zaferin ışıklariyle gene gözlerimizi kamaştırıyor. (Rein) nehrinin karşı yakasında köprübaşıları kurmağa başlıyan Montgomery orduları, plânör ve paraşütten geniş ölçüde faydalanmışlardır. (3000) plânör ve taşıma uçağı, (2000) av uçağı tarafından korunarak paraşütçüleri ve tümenleri nehrin doğusuna taşımışlardır. Bu paraşütçülerin ve birliklerin ayak bastıkları topraklar, son iki gün içinde elli bin ton bomba ile dövülmüştü. İngilizlerin son günlerde kullanmağa başladıkları, sekiz metre uzunluğunda ve çevresi bir metre, on tonluk bombalarla bu toprakların nasıl altı üstüne gelmiş olduğu kolayca gözönüne getirilebilir.

Vaşington, sözü şu düşündürücü cümle ile bitiriyor:

Rhin boyu, henüz açılmakta olan veya yavaş yavaş yere süzülen

paraşütlerle kaplanmıştı. Plânörler iniş için havada daireler çiziyorlardı. Taşıma uçaklarının her yanında pike saldırışı yapan veya düşmanın karşıkoyma toplarından korunmak için zikzaklar çizen her çeşit uçak göze çarpıyordu. Hava yolu ile taşınan birlikler ve paraşütçüler yere iner inmez, dört motörlü (750) Amerikan uçağı, köprübaşını kuvvetlendirmek için, elli metreye kadar alçalarak, lüzumlu malzemeyi atmağa başladılar.

Voşington, sözünü şu düşündürücü cümle ile bitiriyor:

«Orta bir tek Alman uçağı yoktu.»

Tekrarlıyabiliriz: Ortada bir tek Alman uçağı yoktu.

Bir zamanlar kürenin yarısına nefes aldırmıyan Alman kanadları artık silinmiş bir tarih hatırasıdır. Bir zamanlar, Alman ordusunun elinde destanlar yaratan plânör ve paraşüt bugün Anglo - Amerikanların en iyi kullandıkları silâhtır. 940 da «Bugünkü harb, hava kudreti üzerine kurulmuştur» diyen Çörçil'i bugün artık herkes daha iyi anlıyor

Aldığı binbir yaranın acısı içinde kıvranarak son günlerini yaşıyan Nazi devi, takatsizliğine bakmıyarak tanka tank, süngüye süngü, topa top çıkarabiliyor. Fakat kanadsızlık, ölümünün baş sebeplerinden biri olarak bütün çıplaklığıyle göze çarpıyor. Gökleri korunamıyan hiçbir toprakta tutunmak imkânı olmadığını da bugün ıssız dağdaki çoban bile biliyor artık.

Savaşta olduğu gibi, yarın barışta da, kanadsızlık milletlerin yaşamalarına engel bir eksiklik olacaktır. Yaşamak derken bir yılanın sürünerek yaşamasını değil, bir kartalın gökleri kucaklıyarak ömür sürmesini düşünüyoruz.

Kanad çağının insanları olmağa çalışalım.

Nisan 1945

Kanadları kırılmış bir millet ayağa kalkamaz

ANGLO - AMERİKAN orduları iç Almanya'ya sokuldukça, Alman kanadlarının son kalıntıları arasında kıpırdanmalar göze çarpmakta, bazı günler yüz, yüz elli nazi uçağının düşürüldüğü haber alınmaktadır, fakat (Halberstadt) gibi (47.000) nufuslu Alman şehirlerini 25) dakika içinde silip süpüren müttefik hava kuvvet-

leri okadar yıkıcı ve ezici bir üstünlüktedir ki, bu kıpırdanmalar, son anlarını yaşıyan yaralı bir kuşun cançekişirken, son takatini kullanarak kurtulmak için kanad çırpışlarına benzemektedir.

Alman hava kuvvetlerinin artık dirilemez bir durumda bulunması önemli birçok sebeplerden ileri gelmektedir:

1) Anglo - Sakson orduları Alman topraklarına yayıldıkça, Alman hava kuvvetleri ve uçaksavar teşkilleri zayıflamaktadır.

2) Alman hava meydanları her gün biraz daha eksilmekte ve eldekiler de eskisinden daha kolay dövülmektedir.

3) Akaryakıt yokluğu günden güne artmaktadır.

4) Müttefik hava kuvvetlerinin kudreti hiç durmadan artmaktadır.

5) Kuzey - Batı Avrupa'da düşman hava kuvvetlerini haber verecek bölge kalmamıştır.

6) Alman havacılarının eksik yetiştirilmesi ve tecrübesizliği yüzünden bir iş görülememektedir.

7) Havalar düzeldiği için Müttefik akınları daha kolay ve gündüzleri de yapılmaktadır.

8) Yorucu hedefler gitgide azaldığından Anglo - Amerikan havacıları geri klan işleri daha kolay ve daha parlak başarabilmektedirler.

Durumun bu elverişsizliğine bakmıyarak, Almanlar son dakikaya kadar havalarda birşeyler yapabilmek azmini elden bırakmış değillerdir. Üzerinde uzun zamandanberi çalıştıkları pervanesiz uçakların son günlerde kullanılmağa başlanması, Almanların yeniltiyı bir türlü kabul edemediklerinin belirtisidir.

Bütün bu çabalamaların cançekişmeyi uzatmaktan başka bir işe yarıyamıyacağını Almanlar da artık biliyorlar. Mum, bitmek üzeredir. Erime sonuna gelmiştir. Sönüşü geciktiren birkaç damla da yanıp tükenecektir.

Kanadları kırılmış bir millet ayağa kalkamaz. Bu hakikatin acılığını en çok duyan, şüphesiz ki, bir zamanlar gökleri avucunun içine almış olan Alman milletidir.

Nisan 1945

İÇİNDEKİLER

	Sahife
Sekizinci Kurultay	4
Orta Okul Gençliğinin Sesi	5
Dr. Refik Saydam	6
30 Ağustos	7
Türk Milletinin Bağrında Büyüttüğü Eser	9
Türk Köyü Çalışıyor	10
Yeni Çağdan Müjde Veren Genç	12
Kurban	13
Yıldönümümüz	14
Kanad, Tekerleği ve Tekneyi Yenmitir	15
Daha Kuvvetli Çalışabiliriz	16
Tarla Hazırdır, Bol Tohum Beklemektedir	18
Zaferden Zafere Uçan Kanadlar	19
Altı Ayda İki Buçuk Milyon	21
Millî Kaynaklarımıza Dayanacak Büyük Eser	22
Yaralı Aslanın Kurtulduğu Gün	23
Plânör ve Paraşüt	25
Göklerde Kuvvetli Olmak	26
Daha Çok Çalışmalıyız	27
Gökler Korkunçlaşıyor	28
Mareşali Uğurlarken	29
1944 e Girerken	30
19 uncu Yıl	31
Rakamlar, Durmadan Yükseliyor	33
Yarına Hazırlık	34
İlk Işık	35
On Sekiz Milyona Doğru	36
Plânör ve Paraşütün Zaferi	37
Gökler Savaşı Kızışıyor	38
Çok Hızlı Yol Almak Zorundayız	39
Yeni Hamleler	41
Gedikli Hazırlama Yuvası	42
Kanadlarımızı Kuvvetlendirmeliyiz	43
Havacılık Haftasına Girerken	44
Yarının Havacılığına Doğru	45
Gökler Alemindeki Büyük Kaynaşma	46
19 Aralık Töreninin Mânası ve Değeri	47
1945 e Girerken	48
Türk Hava Kurumunun Yirminci Yılı	49
Son Akınlar	50
Kanad Çağının İnsanları Olmak	51
Kanadları Kırılmış Bir Millet Ayağa Kalkamaz	52